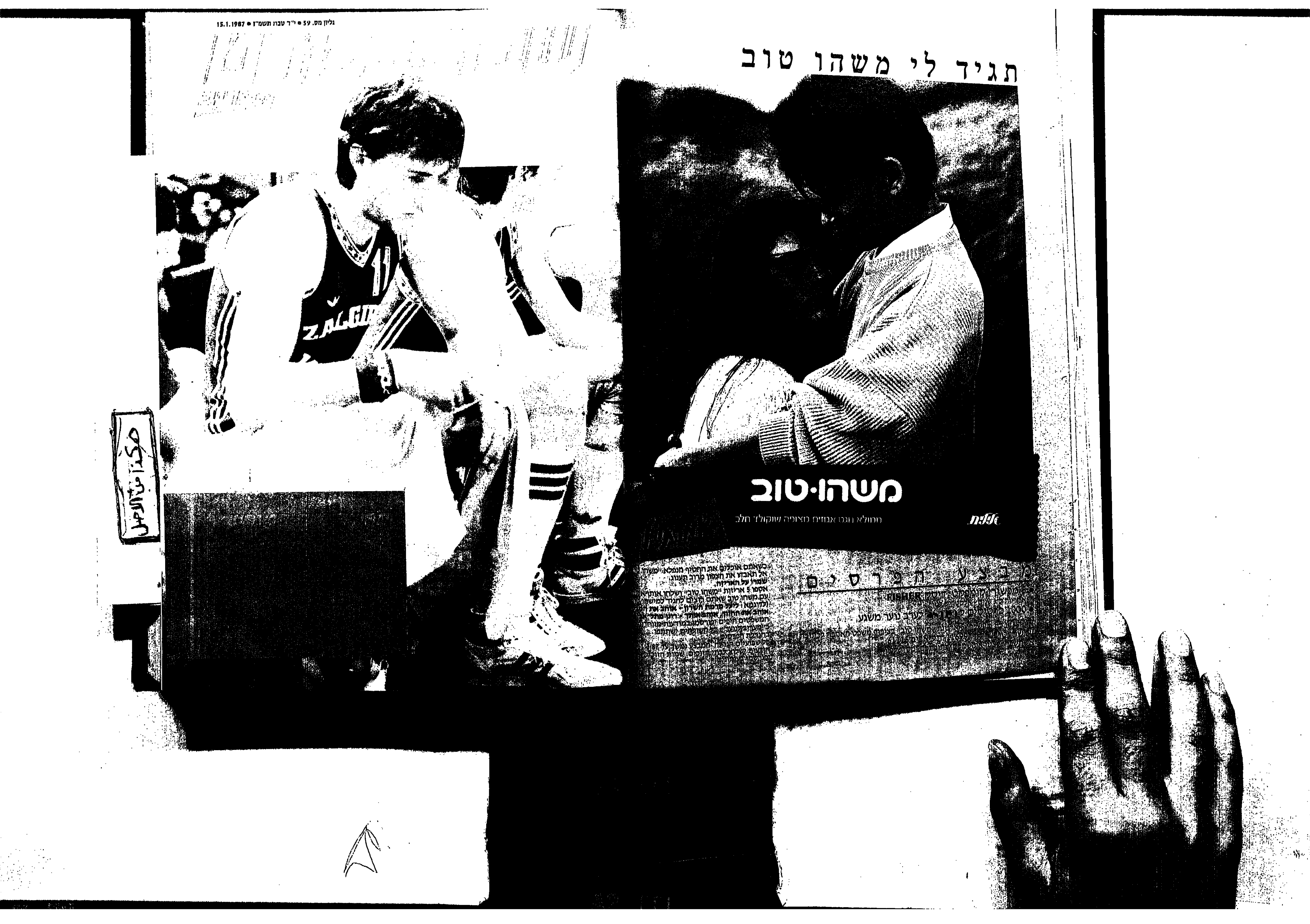

תגיד לי משהו טוב
משהו·טוב
ממולא נוגט אגוזים מצופה שוקולד חלב
עלית
מבצע הפרסים
שמרו על האריזה.
FISHER
ערב נוער משגע

חצלום ארכיוני: שניים שמצאו מותם על מגרשי הכדורגל בישראל – מאיר כלומנטל ז"ל (מימין) וגבי רוזנדורן ז"ל (משמאל), על כתפי אוהדים.

שבועספורט
מודעות: גילה שניידר, חיליק עמיר טל': (03)439442

עורך: אלכס דורון
עריכה: טובי פולק
עריכה גרפית: שפי דגן
צלם: עדי אבישי
עורך מדור הספורט: אבי בטלהיים

בשער
ארוידאס סאבוניס, כוכב ז'אלגיריס קובנה, האלופה הסובייטית. כך אנחנו רוצים לראותו הערב, בבריסל...

מה בגליון

מוות במגרש

משה גורלי

מוות בספורט הוא תופעה נדירה ולא שגרתית, כיוון שספורטאים ידועים בבריאותם וחוסנם הגופני. ואולם, בריאותם האמיתית נמדדת ביכולת הלב להתאים את עצמו לעומס המוטל על הגוף. הפתולוגיות שתוארו בקשר למקרי המוות בספורט, מתייחסות לתופעות כאנומליות מולדות של הלב, של שריר הלב, של מסתמי הלב ושל שורש אבי העורקים.

בצד ההכנה הפיזית, חייב כל ספורטאי בבדיקות רפואיות שתאשרנה את מצבו הבריאותי כתקין. בשטח זה רחוק המצוי בישראל מן הרצוי. על הרצוי נעמוד בהמשך, אך בשלב זה נדגיש שחובת הדאגה לבריאותם של הספורטאים מוטלת, לדעתנו, בראש ובראשונה על המחוקק. כיוון שזה נמנע ממילוי תפקידו, קובעות ההתאחדויות השונות את הסטנדרטים כראות עיניהן, כאשר גם הפיקוח על האגודות רחוק מלהשביע רצון.

בכתבה זו נזכיר שניים מהמקרים המפורסמים של מות ספורטאים בישראל – הכדורגלנים מאיר בלומנטל וגבי רוזנדורן זכרונם לברכה. השניים, חברי ה„מאפייה ההונגרית" מבית היוצר של הפועל פ"ת, הגיעו לרמה הגבוהה ביותר: בלומנטל שיחק בנבחרת הנוער ולרוזנדורן נרשמו 7 הופעות בין־לאומיות. סיפוריהם יניחו את הבסיס לדיון העקרוני שבסיום הכתבה.

פלו היימן (מס. 7): מדלייה אולימפית בלוס־אנג'לס ומוות מוזר ביפאן

במכונית קטנה, עד לביה"ח

נווה רוזנדורן, בן 12, הוא כדורגלן מצטיין בקבוצת הנערים של מכבי הרצליה. אימו רונית מתנגדת בתוקף לעיסוקו זה. את הסיבה לא קשה לנחש: אביו של נווה, גבי רוזנדורן ז"ל, מצא את מותו על המגרש. סיבת המוות כפי שפורטה ברו"ח הפתולוג, ר"ר בצלאל בלוך, אינה ברורה: יתר מאמץ או אי־ספיקת הלב.

סבא של נווה, אפרים, ניצול שואה, איבד את בן־יחידו גבי, שנפטר בגיל 32 בעת משחק אימון במסגרת קורס מאמנים בווינגייט. אפרים רוזנדורן בטוח שנוכחות רופא ואמבולנס במקום היו מצילים את חיי בנו: „סידורי העזרה הראשונה במקום היו מתחת לכל ביקורת: גבי התמוטט במגרש, והיו צריכים לטלטל אותו בתוך מכונית קטנה עד לביה"ח לניארו בנתניה".

גבי רוזנדורן השתתף בקורס המאמנים לאחר שנאסר עליו לשחק כדורגל. ארבעה חודשים לפני מותו, התמוטט גבי והתעלף במהלך משחק קבוצתו, הפועל יהוד, נגד הכח ר"ג. גבי אושפז, אך הבדיקות לדברי האב לא העלו דבר: „סיבת ההתמוטטות היתה התרגשות ולא התקף לב". אולם, תהא הסיבה אשר תהא, בסיומן של הבדיקות נגזר על גבי לחדול מכדורגל.

למרות זאת, ניתן אישור רפואי להשתתפותו של רוזנדורן בקורס המאמנים. לא ברור טיבו ומקורו של האישור. לעיתונאים שביקשו בזמנו לראותו – לא ניתן הדבר, אולם על עובדת קיומו אין עוררין. אפרים רוזנדורן: „בווינגייט לא היתה שום הגבלה על פעילותו. אתה חושב שללא אישור רפואי הייתי נותן לו לשחק?" אורי שפר, כיום מנהל ביה"ס למאמנים, אז מ"מ המנהל: „היה בתיקו של גבי אישור רפואי חתום. הוא עמד בכל הקריטריונים והתנאים הדרושים לקבלה לביה"ס".

התנאים הדרושים שונו בעיקבות המקרה. כיום – לא עוד אישורים בעלמא. כל מועמד חייב לעבור בדיקת מאמץ ארגומטרית במכון עצמו. לא מסתפקים יותר במסמכים רפואיים באשר הם. בעניין עקרוני, שפר: „הגענו למסקנה שהדבר לא נחוץ. רופא נוכח במרבית שעות הפעילות. תוכש – 24 שעות ביממה"?

אבא־בלומנטל כבר שילם את שלו

נושא ההנצחה של מאיר בלומנטל ז"ל כואב מאוד למשפחה. האח משה: „המנוולים (הפועל פ"ת, מ.ג.) השתמשו בזכרו של מאיר לשאוב כספים מאתנו. כשביקשנו חדר הנצחה, הסכימו – בתנאי שנתרום את הכסף. כשהוחלט לקרוא לקבוצת הילדים 'מאיר', היינו צריכים לממן את התלבושות. את המשחק המסורתי לזכרו, שהתקיים בקביעות במשך 9 שנים, הפסיקו. לנו לא ברור למה. אבי ואני קבלנו תמיד כרטיסי מנוי למשחקי הקבוצה. השנה ביקשו שנשלם. שאבא שלי ישלם? – שטיח אדום הם צריכים לפרוש לרגליו. הוא את שלו כבר שילם".

בפרשת רוזנדורן מועלית הטענה שגבי לקח את גורלו בידיו; ליתר דיוק, ברגליו. עם זלצר, מאמנו־ידידו ביהוד, הסתכסך גבי לאחר שזלצר סירב לאפשר לו לשחק כמצוות הרופאים. רוזנדורן אהב את המשחק, וסירב להיפרד ממנו. אביו, אפרים, מסרב להכיר בטענה המטילה חלק מהאחריות על שכם בנו, ורואה באישור הרפואי שקיבל גבי לווינגייט תכלית הכל. הוא מטיל את האחריות כולה על העדר טיפול נאות ברגע האירוע. ואמנם, הלקח מפרשה טראגית זו, מתמצה בשניים אלה: האישור הרפואי – מי רשאי לתיתו ובעקבות אילו בדיקות? – כאמור בעקבות המקרה, הוחמרו תנאי הקבלה במישור הרפואי, וכעת מחוייבים המועמדים בבדיקה במכון עצמו. הטיפול במגרש – כשדרושה פעולת החייאה – אסור להזיז את הנפגע. יש לעשות את לבו כמקום, ולהזעיק את האמבולנס אליו. אסור בשום פנים לטלטלו, ובוודאי שלא במכונית קטנה.

בבדיקות – בלומנטל בריא

מאיר בלומנטל מת בגיל 22, לפני תחילת אימון בהפועל פתח־תקוה. משפחתו, מטעמים דתיים, סירבה להתיר את ניתוח הגופה, כך שסיבת המוות נותרה תעלומה. ההערכה בבי"ח בילינסון היתה: שטף דם במוח או שבץ לב. ייתכן גם שהסיבה לא קשורה לעיסוקו של מאיר ככדורגלן, אולם למשפחה (האח משה, האחות נאוה ובעיקר האם) טענות קשות למאמנו דאז בועז קופמן: „תקופה ארוכה לפני המקרה התלונן מאיר על מיחושים, אולם באגודה, ובעיקר בועז, פטרו את הענין בקלות ולחצו עליו לשחק. עד היום, כשבועז עובר לידנו, הוא משפיל עיניים; אין ספק שיש לו יסורי מצפון".

הגירסאות לאירועים שקדמו למוות סותרות לחלוטין. משה: „המשפחה, ביוזמתה, פנתה לד"ר ניסימוב יומיים לפני המקרה (יום שלישי); ניסימוב אישר שהבחור בריא כמו שור, ויש לו לב של ספורטאי. בועז, רק אחרי פניות מרובות, הפנה אותו למכון לרפואה ספורטיבית בווינגייט. ההפנייה היתה ליום שני, והוא לעולם לא הגיע: הוא נפטר ביום חמישי". קופמן דוחה גירסה זו: „שקר, לא היו דברים מעולם. כחודש לפני המקרה התלונן מאיר על כאבים בחזה; דרשנו מיד שיבדק ויביא אישור, והוא אכן הביא אישור ממכון וינגייט, מד"ר חנא־פפארו, שבריאותו תקינה". העיתונים המצהיבים של התקופה מאשרים את גירסת המשפחה. ד"ר פפארו מצוטטת ב„מעריב" מה־24.11.74: „בלומנטל לא נבדק מעולם ביחידה לרפואה ספורטיבית". לקופמן טענה נוספת: „כבר אז אמרנו שהיה למאיר משהו מילדות, והמשפחה מסתירה מאתנו, אפילו מד"ר ניסימוב לא ידענו. כאגודה, מלאנו את חובתנו". הוויכוחים לא ישיבו את מאיר לחיים, ולנו, 12 שנה לאחר האירוע, אין כוונה לפסוק מי צודק.

הלקח מפרשת מותו של מאיר בלומנטל שונה לחלוטין מהלקחים בפרשת רוזנדורן. כל שחקן המתלונן על מיחושים, צריך להפנותו בדחיפות לבדיקה רפואית. ספורטאים אמיתיים משתדלים בד"כ להעלים בעיות שעלולות להרחיקם מההרכב. המתלוננים (כשיש סיבה כספית ברקע) הם החריגים, והם הזכאים למלוא תשומת הלב.

הסיבות – סידרי־עדיפות

מקרי מוות בספורט עשויים להיות תוצאה של שני גורמים: א. ליקוי בבדיקות המוקדמות הנערכות לספורטאים. ב. כישלון בטיפול שניתן בזמן הפגיעה. למשל, העדר ציוד החייאה, העדר רופא או מטפל מיומן אחר, או איחור בהגשת הטיפול.

בעניין הבדיקות עוסק, בין היתר, חוק הספורט שמדשדש זה שנים בהליכי חקיקה. בחוק זה מוצע סטנדרט ראוי ואחיד של בדיקות כפי שגובש על־ידי ועדה רפואית בין־משרדית (בריאות וחינוך), על יסוד המלצות היחידה הרפואית במכון וינגייט. כיום קובעת כל התאחדות את המסגרת והסטנדרטים של הבדיקות הרפואיות. כך דורשים ההתאחדות לכדורגל ואיגוד הכדורסל בדיקה שנתית מספורטאי, אך זאת – רק בליגות העליונות. לעומתם, דורשת ההתאחדות לספורט אישור רפואי רק בעת הרשמת הספורטאי, כלומר רק בתחילת פעילותו. גם לגבי איכות הבדיקה אין קריטריונים אחידים. אין ספק שהבדיקה הראוייה משלבת את בדיקת הספורטאי במצב סטאטי, יחד עם בדיקה ארגומטרית – לאחר מאמץ מוגבר. כיום ספורטאים רבים אינם עוברים בדיקה תחת מאמץ, בעקר בגלל שיקולי תקציב וחוסר מודעות של עסקנים.

הגורם השני שהזכרנו – טיפול אופטימלי בזמן פגיעה – מחייב נוכחות רופא וציוד מתאים בזמן משחק. כיום, בכדורסל למשל, רק כ־3 קבוצות מעסיקות רופא צמוד, ורובן מסתפקות במעסה או פיזיותראפיסט, שמיומנים יותר בעיסוי שרירים מאשר בעיסוי לב. במגרשי כדורגל, לעומת זאת, רואים יותר ויותר את האמבולנס, ופחות את הדלת המפורסמת עליה היו מפנים נפגעים. גם נושא זה הוא פונקציה של מודעות ותקציב, דהיינו – סדרי עדיפויות. פתחנו אמנם בקביעה שאירועי מוות במגרש הינם נדירים, אך חובת כולם, החל מהספורטאי, דרך האגודה וכלה בממסדים הספורטיביים – להקטין למינימום את הסיכונים. ■

רזים וגבוהים

העובדה שאנו עם של גמדים אינה שנויה במחלוקת. הניזוק העיקרי ממצב זה הוא ענף הכדורסל. איגוד הכדורסל החליט למקד את מאמציו בנקודה זו, וריכז לפני שנתיים קבוצה של 35 נערים בגילאי 17־20, שממוצע גובהם הוא כ־2 מטר. המשותף לכולם היה מבנה גוף גאורראסתני (גבוה מאוד, רזה מאוד).

הצוות הרפואי של איגוד הכדורסל בשיתוף מכון הלב של תל־השומר העביר את הנערים בדיקות לב מקיפות. ד"ר חיים רסנר, יו"ר הוועדה הרפואית של איגוד הכדורסל, דיווח על ממצאי הבדיקות בכנס שנערך באליפות העולם האחרונה בספרד. המימצאים עוררו עניין רב, אולם לדברי ד"ר רסנר, אישרו את החששות של צוות הבדיקה. „מתוך 35 הנבדקים אובחנו כ־11 (!) כדורסלנים מומי־לב מולדים. אחד מהם נמצא סובל מ'תסמונת מרפן' (מום לב, הפוסל ספורטאי מכל פעילות ספורטיבית תחרותית), והורחק מפעילות. ליתר ה־10 אושר המשך פעילות תחת מעקב רפואי צמוד".

„רולטה רוסית"

סידרה של מקרי מוות בקרב ספורטאי צמרת, זיעזעה הקיץ את ארה"ב. המקרה הבולט ביותר: לן באיאס, כדורסלן מיכללת מרילנד שמת יומיים לאחר שנבחר בדראפט המקצוענים כדי לשחק העונה במדי אלופת הנ.ב.א„ בוסטון סלטיקס.

אך היו גם פלו היימן, הכדורעפנית מס. 1 של ארה"ב וכוכבת נבחרתה האולימפית; פיל סטיוארט, כדורסלן מיכללת קליוולנד ואדוארד רובינסון מהטכניון של טכסאס – שניהם בני 19; הרץ למרחקים ארוכים ג'ף דראנט, בעל השגים ברמה עולמית, בן 24 ואמי ייטס, 21, אחת הטניסאיות המבטיחות של אמריקה.

כולם היו חסונים, שריריים מאד – ונדמה היה שגם בריאים, אך לפתע, בעיצומה של הקריירה שלהם, הוכרעו. כולם מתו לאחר שלקו באורח פתאומי בליבם.

● באיאס, 22, 2.05 מטר, רקם חלומות להיות מקצוען אך הזניח באורח חמור את לימודיו באוניברסיטה. אמרו עליו שיהיה קרוב לוודאי „הרוקי של השנה" בנ.ב.א. אלא ששעות אחדות אחר מסיבת שתייה שערך עם ידידים לכבוד בחירתו כשחקן הסלטיקס – התמוטט ומת. הרופאים קבעו: התקף לב. כאשר החלו לברר את הסיבה גילו כי הורעל, עקב שימוש בסם הקוקאין. יד נעלמת – כך מתברר עתה בתחקיר של הפ.בי.איי„ ומערוויות חשודים בפרשה שהסתעפה מיום ליום – הכניסה לכוס הבירה ששתה באיאס, כמות מדהימה של קוקאין (5 גראם של קוקאין נקי). רופא שבדק אותו, סמוך ל„דראפט" פסק: „ככל שניתן לשפוט – הוא היה בריא לחלוטין יומיים לפני שמת"...

● פלו היימן, 31, נחשבה לכדורעפנית הטובה ביותר שהיתה אי פעם לארה"ב. חניכתו של המאמן הישראלי אריה זלינגר, מתה בעת ששיחקה בליגה ביפאן. בניתוח שלאחר המוות התברר, כי מתה עקב קרע באבי העורקים הנגרם מחמת מחלה נדירה הידועה כ„תיסמונת מארפאן" – ליקוי מלידה, שנתגלה בעיקר אצל ספורטאים גבוהי קומה ורזים מאד (!).

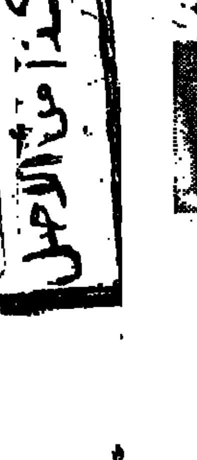
● סטיוארט ורובינסון מתו מהתקפי לב במהלך משחקי אימון – מקרה נדיר ביותר אצל ספורטאים בגיל זה (19). התברר, כי אצל שניהם היתה חסימה נרחבת בארבעה העורקים המוליכים דם ללב.

● דראנט התמוטט ומת לאחר אימון במסלול של מיכללת יוג'ין באורגון – מסלול מפורסם לרצים למרחקים ארוכים ושיאני עולם. הוא התכונן לאליפות העולם במירוצי שדה. לאחר מותו, התברר כי סבל מהפרעות בקצב ליבו – אבל תרף העובדה שכל הרופאים ידעו זאת, המשיך לרוץ ולסכן את עצמו.

אך פרשת באיאס היתה החמורה ביותר, כיוון שמדובר בכדורסלן בו עמדו להשקיע סכומי עתק ושנחשף לסמים – המכה הקשה ביותר שירדה על הספורט האמריקני בשנים האחרונות. אישים לא מעטים במיכללת מרילנד ובסביבתו הקרובה של באיאס, ידעו כנראה על כוונתו „לחגוג" עם סמים את בחירתו בידי הסלטיקס, אך שתקו. התברר, שנלכד ברשתם של סוחרי סמים, שחיזרו אחריו. בנוסף לכך שנטל קוקאין, גם פיגר בלימודיו, קיבל ציונים שליליים מעבר למה שרשאי בעל מילגה. באורח רגיל, כדורסלן כזה איננו מורשה לעבור אח"כ לנ.ב.א. התעוררו חשדות למעשי שחיתות בנושא זה.

„אבל הבעיה העיקרית היתה כאן הקוקאין. באיאס שיחק עם עצמו ברולטה רוסית", התבטא אחד ממומחי הרפואה האמריקנים.

אלכס דורון

הבינוניות חוגגת

עופר אשרי*

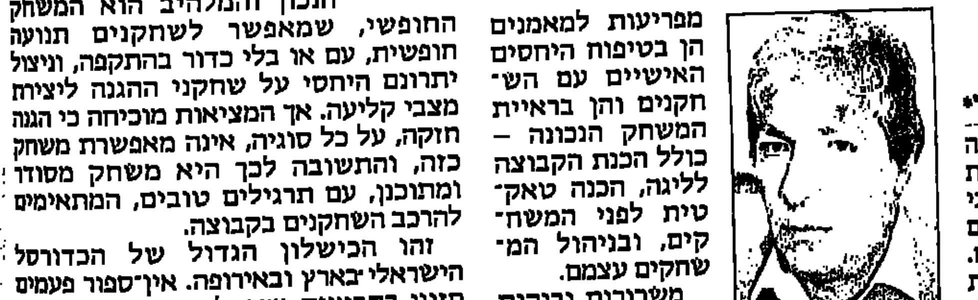
אין חוק כתוב שכל מי שהיה כדורסלן מעולה יהפוך בבוא העת גם למאמן מצליח, אך ברור כי נסיון מצטבר של שחקני עבר מצטיינים עשוי לתרום רבות לרמת האימון שלהם. הצצה חטופה ברשימת מאמני קבוצות הליגה הלאומית בכדורסל מגלה – וזה מדהים – פי להוציא את אברהם חמו, אין ולו אחד מהמאמנים שנימנה בעבר עם שחקני הצמרת בארץ, ולעובדה זו יש השפעה מכרעת על רמתה הבינונית של הליגה, למרות ההשקעות העצומות בשחקנים האמריקניים. מיעוט הצופים במגרשים, ו„ההצלחות" בגביעי אירופה השונים מחזקים טענה זו.

כדי להצליח במקצוע כלשהו, נדרשים שלושה מרכיבים: ראש וראשון הוא הכשרון, ויחד עמו הידע התיאורטי והנסיון. צר לי לקבוע שמה שהפנה את רוב מאמני הליגה הלאומית לאימון לא היה כישרונם כמאמנים – אלא חוסר כישרונם כשחקנים. בשלב מסוים בקאריירה הפעילה שלהם הם ויתרו על המשך המאבק, וניסו להשתלב בעולם הכדורסל כמאמנים. תחילה כמאמני ילדים, נוער וליגות נמוכות, ועד מהרה – מהר מדי – כמאמני הליגה הלאומית.

הטיפוס המהיר הסתייע רבות בעובדה שרוב שחקני הנבחרת והליגה המצטיינים של שנות ה־60 וה־70, לא פנו לעסוק באימון, מסיבות שונות. כמה מהם ניסו והצליחו יותר או פחות, אך עובדה – הם אינם. החלל נוצר והדלת נפתחה.

אגב, לכל המאמנים יש ידע תיאורטי רב, השתלמויות אין־ספור בארץ ובחו"ל, סירטוני וידיאו, ספרות מקצועית מארה"ב ומאירופה – אך ללא כישרון ונסיון קשה מאוד ליישם את הידע במגרשים.

הנקודות השליליות שמניתי עד כה

מפריעות למאמנים הן בטיפוח היחסים האישיים עם השחקנים והן בראיית המשחק הנכונה – כולל הכנת הקבוצה לליגה, הכנה טאקטית לפני המשחקים, ובניהול המשחקים עצמם.

משכורות גבוהות ותהילה מרפדות לשחקנים את החיים מחוץ למגרש. אך במגרש עצמו הכל נשכח, והיחסים בין המאמן לשחקנים הם הקובעים. בונוס־כספי או כותרת בעיתון לא ידרבנו שחקנים להיות במיטבם. המאמן הוא הגורם האחד והיחיד שעבורו שחקנים מתאמצים." מה שקורה היום בליגה הוא ששחקנים רבים – ולא שחקני ספסל – מזלזלים במאמנים, מבקרים קשות את חוסר המקצועיות שלהם, מרגישים עצמם „גדולים" על המאמן ומקבלים את מרותו רק עקב חוזי העבודה שלהם עם האגודות.

מה גורם לכך ששחקנים ישראלים וגם אמריקנים, שבארה"ב היו עוברים לדום, רק לשמע המלה COACH, מגיבים בתנועת ביטול כאשר מדובר במאמן ישראלי זה או אחר. מעבר לבעיות המקצועיות הטהורות עומדת פה בעיה פסיכולוגית חמורה, שהמאמנים חייבים למצוא לה פתרון. השחקנים הכוכבים אינם זוכים מהמאמנים לאותו טיפול ויחס חם שאותו הם מקבלים מהעיתונות, הקהל והאגודות. מי שלא היה מעולם כוכב, לא מסוגל לטפח כוכבים בסביבתו. קיימת מעין תחרות סמויה בין המאמנים לשחקנים, כשהמאמנים מנצלים את סמכותם, ומנצלים את כוכבי הכדורסל כאמצעים בדרך לקידומם הם. לא אטען שכל השחקנים הם טלית שכולה תכלת, אך איפה המילה הטובה, העידוד האמיתי, איפה העזרה החברית במשברים. אין החופשי, שמאפשר לשחקנים תנועה חופשית, עם או בלי כדור בהתקפה, וניצול יתרונם היחסי על שחקני ההגנה ליצירת מצבי קליעה. אך המציאות מוכיחה כי הגנה חזקה, על כל סוגיה, אינה מאפשרת משחק כזה, והתשובה לכך היא משחק מסודר ומתוכנן, עם תרגילים טובים, המתאימים להרכב השחקנים בקבוצה.

זהו הכישלון הגדול של הכדורסל הישראלי בארץ ובאירופה. אין־ספור פעמים חזינו בקבוצות ישראליות, בעיקר במצבי לחץ, שפשוט לא יודעות מה לעשות במשחק עומד. אין תרגילים מתוכננים ויעילים, אין חסימות לשיחרור קלעים – ובל יטעו אתכם סלי 3 הנקודות. רבים מסלים אלה נרכשים, כי הקלעים לא משתחררים בטווח קרוב יותר. לא ראינו גם קבוצות מוכנות, או מצליחות בקליעת סלים בטוחים במצבים מיוחדים, ואם נוסיף לכל אלה תגובות מאוחרות של מאמנים למצבים משתנים במגרש – נבין את גודל הכישלון.

הכוונה בכתבה זו היתה לנסות לפתוח עיניים ואוזניים. ברור כי לא התכוונתי לכל המאמנים, וישנם יוצאים מהכלל. אני בטוח שאם לא יבוא שינוי מהיר בגישת המאמנים למקצוע בו בחרו, הקבוצות הישראליות יחפשו פתרונות אחרים, ועד מהרה יפקוד אותנו מצעד של מאמנים זרים, וכבר היו דברים מעולם.

דרך אגב, אם נתבונן ברשימת מאמני הליגה הלאומית בכדורגל, נבחין מהר מאוד בשמות רבים של שחקני עבר מצטיינים, המאמנים בהצלחה את רוב הקבוצות. ולכל התוהים לגבי רמת הליגה בכדורגל, אענה במשפט אחד: תנו לדוד שוויצר וחבריו המאמנים את האפשרות להביא ארבעה כדורגלנים זרים לכל קבוצה, ונראה לאן יגיעו. ■

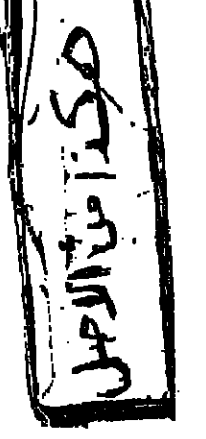
* הכותב היה קפטן נבחרת ישראל בכדורסל, בעל 101 הופעות בין־לאומיות, וכיום משמש יו"ר הוועדה המקצועית בהפועל חולון.

ויתורים שבאים מעמדות מוח, אלא קנסות שבאים מעמדת חולשה. הכל קר ורשמי כיחסי עובד־מעביד במפעל לייצור ברגים. התוצאה של מערכות יחסים אלה היא ששחקנים אינם מגיעים למיצוי יכולתם האמיתית במשחקי הליגה, מה שגורם לרמה הבינונית, להפסדים, וחוזר כבומרנג למאמנים.

מיקום הקבוצות בטבלת הליגה הוא בדרך כלל תוצאה של רכש. הקבוצות בעלות האמצעים הכספיים הגדולים יותר ישכנו בצמרת הטבלה. ההשפעה של המאמנים על מיקום הקבוצות בטבלה היא שולית ביותר, ותילופי מאמנים בין הקבוצות גורמים לשינויים לא משמעותיים בטבלת הליגה.

הדור הצעיר של המאמנים הצליח מאוד בהחדרת ההתייחסות הרצינית למשחק ההגנה. אך זה נעשה על חשבון משחק ההתקפה, שהפך להיות מסורבל ולא תכליתי. הכדורסל הנכון והמלהיב הוא המשחק

הסולמים של בני יהודה. תצלום המסורי. דוד (שני מימין), גד (שני משמאל)

דאלאס בשכונה

עד כה עלו בתוהו כל הנסיונות לפייס בין שני האחים סולמי, העומדים מאחורי הצלחתה של בני־יהודה ■ „דוד סולמי הוא דיקטטור", טוען אחיו, גד ■ „לא מוכן להגיב. זה אוף דה רקורד", השיב דוד ■ סיפור מפולפל

אייל יצחקי

לפני זמן מה נפגשו גד ודוד סולמי באזכרה לקרוב משפחה. השניים לא החליפו ביניהם אף מילה. בני־יהודה מודל 87' היא ללא ספק סיפור הצלחה ולגד ודוד סולמי יש חלק בכך.

גם עכשיו, השניים מספיק חכמים כדי להשאיר את הקרע החריף ביניהם, בדרך למגרש. בני־יהודה מנוהלת היטב, כאילו ששום דבר לא קרה, על אפס וחמתם של כמה אנשים שמחכים בפינה הכי קרובה. אבל הסכסוך בין האחים הוא „הסיפור התם שמאחורי הקלעים".

כך נולד הקרע

גד סולמי: „דוד הוא דיקטטור. רוצה שעל פיו יישק כל דבר. רוצה לקבוע הכל ולעשות משאר חברי ההנהלה ניצבים. אני בעד דמוקרטיה. יש הנהלה של חמישה חברים, שנבחרה באסיפת חברי האגודה והחלטות נקבעות כישיבות ההנהלה, בידי כל חבריה. נגמרו הימים של הנהלת בובות".

הקרע בין האחים סולמי החל בקייץ, באסיפת האגודה שהתכנסה ב־4 ביוני כדי לבחור הנהלה לקבוצה. דוד סולמי שאף להכניס להנהלה את דוד טסה. סולמי, שבדרך כלל הצליח לעשות כל מה שרצה בבני־יהודה, נכשל הפעם. במקום טסה, נבחר יעקב שרעבי יחד עם אלי ששו, יחיאל פרצלינה וכמובן דוד וגד סולמי. דוד סולמי כעס. הזעם הופנה כלפי אחיו. חברים אחרים בהנהלה טוענים, שהאגו שלו נפגע: לא עוד האיש החזק והכל יכול. לגד אמר שבגד בו, תקע סכין בגבו ועשה קואליציה עם מחנות היריבים.

לאחר אותה אסיפה, כשחולקו התפקידים, מונה דוד סולמי שוב למזכיר האגודה וגד סולמי – לגיזבר. המזכיר הגיש מסמך לשאר חברי ההנהלה שרן, בחלוקת התפקידים. במסמך פורטו הסמכויות שרצה לעצמו: ענייני המנגנון, מיתקן האגודה, אישורי כניסה למשחקים, הזמנות ומינויים, קשר עם מוסדות וריכוז כל ענייני בני־יהודה. בקיצור, כמעט הכל. ההצעה נדחתה בידי חברי ההנהלה.

גורמים בהנהלה טוענים שדוד סולמי חש שהדברים אינם כתמול־שלשום. הפגיעה באגו שלו היתה גדולה. נוצר מצב חדש. הוא לא הצליח מאז להעביר החלטות בנושאים שרצה וגילה כי יש לו אופוזיציה בהנהלה.

מנגד, גד סולמי, נותן ביטוי להרגשה, שכנראה ליוותה אותו שנים רבות: „דוד עונד בעיריה עד 2.30, ישן עד 5, בא קצת למגרש. תמיד כשהיתה שם התקשורת או באו אורחים חשובים, הוא היה במקום. האיש החזק וכיוצא בזה. אבל אני לא חיפשתי כבוד, הילה או פירסום בתקשורת. השארתי את זה בשבילו והמשכתי לעבוד למען האגודה. הוא רצה להכניס את האנשים שלו להנהלה, רצה לנטרל את חבר ההנהלה יעקב שרעבי וזה לא הלך. אני לא מוכן שזו תהיה אגודה של איש אחד. הוא אמר לי, 'אם אני אגיד לילה גם אתה תגיד לי־לה'".

דוד סולמי כיהן כמזכיר תקופה קצרה לאחר הבחירות האחרונות והתפטר. גד סולמי השאיר את המישרה פנויה, בתקווה שאחיו יתחרט: „אמרתי לו: 'אני מכבד אותך. בוא תחזור ונמשיך כרגיל'".

דוד סולמי סירב. באחרונה שלח שליחים במטרה לחזור לתפקיד.

גד: „מינינו מזכיר, יחיאל פרצלינה. האגודה מנוהלת כמו שצריך ואין צורך בשינויים".

על התרומה הגדולה של דוד סולמי לבני יהודה אין עוררין. כל הנסיונות לקבל ממנו תגובה על הדברים הללו, עלו בתוהו. דוד סולמי נכון לעכשיו, שותק. „זה אוף דה רקורד... אני לא מוכן להגיב... ,זה כל מה שהיה מוכן לומר.

מחוץ לכל זאת בבני יהודה בונים אימפריה. הסכסוך של הסולמים נשאר ביניהם, בקבוצה יש אוירה של משפחה אחת גדולה. ■

עיסקת הארגנטינים

לפני שש שנים הביאו דוד סולמי ושלמה שרף, אז מאמן בני יהודה, שלושה ארגנטינים: סרג'יו תוואל, חירדו שור ולואיס צ'אמע.

העיסקה היתה של דוד סולמי. לבד מהכשלון המקצועי, המהלך היה גם כלכלי והנזק – מאה אלף דולר. הרבה כסף.

גד סולמי טוען שאחיו הביא אותם כדי לנטרל, ספורטיבית, את אלון צוכרי, נתן שרעבי ואהוד בן־טובים. „הוא אמר לי: 'שמתי עליהם איקסים'".

גד טוען שגם עיסקת המכירה של בן־טובים לבית"ר ירושלים היתה מהלך של האיש החזק. אהוד, כידוע, חזר לשכונה מהר מאד. דוד קרא לעיסקה זאת: „להפטר מהסרטן".

הפסד בשבת של „ויגש" – זה נדיר

כשעם ישראל חגג את חג הסופגניות, חגגו בבני יהודה 51 שנה ליסוד האגודה.

קצת הסטוריה. בדצמבר 1935, עוד בטרם הוקמה שכונת התקוה, חברו יחד נתן יעקב סולמי, יעקב רוידי, יהודה יעקובי ועוד כמה צעירים מבני האזור כדי להקים אגודת ספורט וליצור מסגרת לבני שכונת לבנה שישבו באפס מעשה.

חג החנוכה ופרשת השבוע, פרשת „ויגש" הפותחת במלים: „ויגש אליו יהודה", יצרו את השם בני יהודה. ותיקי השכונה מספרים שמאז, הפסד של הקבוצה בשבת של פרשת ויגש, הוא דבר נדיר מאד.

הצריף של בני־יהודה, ששכן סמוך לואדי הדרומי, שימש מסווה בטכסי השבעה וגיוס חברים לאצ"ל, ללח"י, ולהגנה. בד בבד עם הפעילות למען המדינה שבדרך, המשיכו שם ובמגרש הסמוך לטפח את החלום על אגודת ספורט שתתחרה, בבוא היום, עם מכבי והפועל ת"א.

זמן קצר לאחר מכן, קמה שכונת התקוה. הצריף והמגרש שינו מיקום. השכונה גדלה וחיבקה באהבה את הקבוצה. מאז שתיהן, הקבוצה והשכונה, חד הם. מאז הקבוצה והשכונה זו משפחת סולמי, לה יש ייצוג דור אחר דור בקרב השחקנים, המנהלים והעסקנים של בני־יהודה.

דוד סולמי שיחק ואימן, יצא ל„גלות" בבית"ר רמלה, חזר – ופעיל כבר שנים רבות באגודה. 13 שנה חבר הנהלה, רוב השנים מזכיר. גד סולמי, 30 שנה בהנהלה, עם הפסקה של שלש שנים לאחר סיפור המכירה להפועל חדרה.

ברוריה ביגמן

בתחילת עונת הכדורסל, כאשר השתלב מני זולדן (25, 1.92 מ') בהפועל ר"ג, נשמעו שם הערות בנוסח: „מה פתאום דוגמן משחק כדורסל?". עתה, כאשר הוא בכושר משחק אישי טוב למדי, השתנה הטון: „מני הוא כדורסלן שמדגמן". את הטון הזה מוכן מני ה„חתיך" בעל פני הילד, לשמוע, מפני שעבורו הכדורסל קודם לכל דבר אחר בחיים.

עד לפני ארבע שנים היה זולדן כדורסלן בית"ר. בן 16 ככר שיחק בקבוצה הבוגרת. אחר כך עשה שנתיים בניו־יורק, למד שיווק באוניברסיטת „ניו־יורק טק" שבלונג־איילנד. מילגת כדורסל, כמובן, מימנה את הלימודים הללו.

אל עולם הדוגמנות התוודע בדרך לניו־יורק, בעת ביקור אצל קרובי משפחה בפאריס. הביקור תוכנן לשלושה ימים ונמשך שלושה חודשים. מני התקשר שם עם סוכנות הדוגמנים המפורסמת „קארן" ועבד עבור „ווג ספורט" לצילומים ולתצוגות אופנה. את פאריס עזב רק משום שהיה צריך להגיע לפתיחת שנת הלימודים בניו־יורק.

לפרנסתו שם עבד כמנהל מועדון לילה. עד שעות הערב היה המקום מוכר כמסעדה ישראלית שבה הופיעו בין השאר גם צביקה פיק, שימי תבורי ואבי טולדנו. אח"כ עבד כשומר סף במועדון „פאלאדיום" (וקודם לכן „54" הנודע). „דרשו ממני להופיע תמיד מגונדר, כחליפה ועניבה".

בזכות קשרים שיצר הגיע אל סוכנות הדוגמנות „קליק", הנחשבת לאחת משלוש המצליחות ביותר בניו־יורק, והופיע בתצלומי אופנה וכתצוגות.

מני אוהב מאד את העיסוק בדוגמנות, אבל את הכדורסל הוא אוהב יותר. „תמיד העדפתי את הכדורסל, ותמיד אעדיף אותו על פני עוד צילום, או תצוגה. לא אחת עזבתי את הצלמים לנפשם, באמצע העבודה ורצתי לאימון. את הדוגמנות אני עושה בשביל קצת כסף. אני מנצל את התכונות המיוחדות בהופעתי, שאלוהים נתן לי. אינני רואה את עתידי בדוגמנות. אשתמש בזה לעסקים". ■

כדורגל +

א. טבק

יפו: קבוצה עם 9 נשמות

בחוגי הכדורגל מתנהל עתה טוטו מיוחד במינו: האם תצליח מכבי יפו לחזור שוב על המבצע השנתי שלה ולהישאר בליגה הלאומית, או שהפעם, לאחר מאבק ממושך על ההישרדות, היא בכל זאת תיכשל ותרד לארצית?

מי שמוגדרת כ„קבוצה בעלת תשע נשמות", מעסיקה את מחשבותיהם של ראשי קבוצות התחתית, העורכים תחשיבים כמה נקודות דרושות כדי להישאר בלאומית וכמה נקודות תצליח לצבור יפו.

נסיון העבר מגלה, שיפו נמצאת עתה במצבה הרגיל. מיקומה בטבלה ומספר הנקודות שלה, דומה למה שהשיג בשנים קודמות – נתון, המדבר דווקא לזכותה. השאלה היא האם הפעם תצליח יפו „לשחזר את ההיסטוריה".

ב־1982/3, נשארה יפו בליגה לאחר שצברה 33 נקודות. עם אותו מספר נקודות, ירדה אז הפועל ר"ג לליגה הארצית מאחר שהפרש השערים היה לחובתה. שנה לאחר מכן, ב־83/4', צברה יפו 37 נקודות ונמלטה מהירידה, שני מחזורים מתום הליגה. ב־84/5' צברה 33 נקודות וביתר ת"א ירדה לארצית, מאחר שלא ניצחה במחזור האחרון – מה שהשאיר אותה עם 31 נקודות.

אשתקד, ב־85/6', היו ליפו, לאחר המחזור ה־14, 11 נקודות, נקודה יותר מהיום. בתום הליגה היו לה 36 נקודות. להפועל חיפה והפועל ירושלים, שצברו עד המחזור ה־14, 17 נקודות ירדו לארצית מאחר שלא הצליחו לצבור את 36 נקודות־המינימום הדרושות.

עד סיום הליגה נותרו ב„קופה" 48 נקודות. כדי שיפו תצליח להישאר בלאומית עליה להשיג לפחות 55 אחוזי הצלחה ותוך כדי כך לנצח את יריבותיה בתחתית. על פני השטח, לא נראה שיפו תצליח לעשות זאת, אך עובדה היא, כי לפני עונה, במצב דומה, צברה 52 אחוז־הצלחה. הגדילה לעשות ממנה מכבי נתניה, שצברה אז 56 אחוז.

נכון לעכשיו: יפו, בדומה לשנים קודמות, עם מעט נקודות, מתחת לקו האדום, לאחר חילופי מאמנים – בקיצור, עם המתכון הקבוע שלה להישרדות, כבר חמש שנים ברציפות.

מי שמוכן להמר שיפו תרד ליגה – שיקום!

משה סיני עם נעל ביד, אחרי תיקול קשה במשחק גביע הטוטו בשבת (2-0 להפועל ת"א מול בני יהודה). (צילם: צביקה ישראלי)

ביתריאדה – ספורט או פטנט לכסף

בהתאם לנתונים שבידי, מיועדת הביתריאדה אך ורק כדי שההקצבות הכספיות ממועצת ההימורים וההתאחדות לכדורגל, יגיעו למרכז בית"ר – וממנו לקבוצותיו. המדובר בהכנסה נטו של 120 אלף דולר או ב־180 אלף ש"ח.

מועצת ההימורים התקינה בעבר תקנות מיוחדות כדי לסייע, כספית, למפעלים שמארגנים מרכזי הספורט, כמו המכביה וכינוס הפועל. ההחלטה היתה בבחינת הזמנה גלוייה לשאר המרכזים, לקיים אחת לכמה שנים מפעל בינלאומי משלהם. כך זכינו כבר לאליצוריאדה ועתה באופק הביתריאדה. שני המפעלים מקבלים הקצבות קטנות בהרבה מהמכביה או כינוס הפועל, אך בכל זאת מדובר בסכומים לא מבוטלים.

בתוכנית הביתריאדה משחק כדורגל בין נבחרת בית"ר לבין „סן ז'רמן פאריס". מארגן אותו גורם פרטי. כן יהיו שני ערבים של קט־רגל, בירושלים ובאריאל. תמורת כל זאת, יקבל מרכז בית"ר 150 אלף ש"ח ממועצת ההימורים ו־30 אלף מההתאחדות לכדורגל, המעודדת את הקט־רגל. ההוצאות האפסיות יכוסו מפירסום וממכירת כרטיסים למשחקי הקט־רגל.

בצורה זו מבטיח לעצמו מרכז בית"ר הכנסת נטו של 180 אלף ש"ח, שאותה יחלק בין קבוצותיו. לזכותו ייאמר שאיננו מעסיק מנגנון וכל העבודה נעשית בו בהתנדבות. ההוצאות האישיות של הפעילים – על חשבונם. במרכזים האחרים, המנגנון מהווה הוצאה נכבדת בתקציב.

הישראלי, לא ברמה ולא בשיטות הניהול. משחקי הגביע האיטלקי משוחקים עתה בבתים של ארבע קבוצות כ"א, ממש כגביע הטוטו שלנו. גם בהם נוטלות חלק קבוצות משתי הליגות הבכירות. התוצאה: משחקי הגביע מושכים קהל ומזרימים כסף רב למועדונים.

אם ההתאחדות הישראלית היתה מאמצת מתכונת זאת, לא היה צורך בתאריכים נוספים, מאחר שתאריכי גביע הטוטו, יחד עם התאריכים ששורינו לגביע המדינה, היו מספיקים. הקבוצות היו מרוויחות הרבה כסף וגם הטוטו היה יוצא נשכר מכך, כי במשחקים שכאלה מהמרים על סכומים גבוהים יותר.

אימוץ השיטה הזאת כדאי גם לעסקנים – שכידוע לא יקבלו החלטה, לפני שכמה מהם יסעו לאיטליה לבדוק איך זה פועל שם. אמנם, לא נסיעה טראנס־אטלנטית, אך בכל זאת נסיעה..

תצפית

★ דוד לויאן, המנהל כיום את ביתר ת"א, עשוי למצוא עצמו בתום העונה מחוץ לתפקיד. אם לא ישנה את התנהגותו, קיימת אפשרות שיודח לפני כן. בכל מקרה: בקרוב יוצרו צעדיו במרכז בית"ר, שם אין מרוצים מהצורה בה הוא מנהל את הקבוצה, מההתבטאויות הפומביות שלו והפירסומים המתלוים לכך. למרכז בית"ר יש כבר מחליף ללויאן שנתן הסכמתו לקבל התפקיד.

★ מכבי ת"א תסיים את העונה בגרעון של 600 אלף דולר, לפחות. ארבע שנים היא מנסה לצמצם הגרעון, אך הדבר אינו עולה בידה, מאחר שאינה מצליחה מספיק בליגה. חישוב שעשו ראשי המועדון העלה כי גם העונה לא יהיה שינוי בגרעון. למעשה, מתקשה ההנהלה לגייס את הכספים הדרושים לתשלום משכורות השחקנים.

★ רבים ממתינים להחלטה לפיה יותר בעונה הבאה לייבא כדורגלנים זרים לישראל. המאמן אמציה לבקוביץ' המדריך באפריקה, בדק ומצא שיבוא אפריקנים, יהיה הזול ביותר לכדורגל הישראלי. בידיו כמה שמות של שחקנים, שלדעתו מתאימים לשחק בישראל ואף להצטיין. בבוא הזמן יעביר את המידע שלו לקבוצות. ■

יוסי (קרלוס) אדרי מבית"ר נתניה חולף בכידרור מהיר על פני שומרו משמשון (3-1 לשמשון) בגביע הטוטו בשבת (צילם: עודד מילשטיין).

לחקות את איטליה

משחקי גביע הטוטו, לא הוכיחו עצמם. הקהל לא בא, גם הקבוצות אינן מתייחסות ברצינות למפעל הזה. התועלת היחידה שבו: הקבוצות מקבלות סכום כסף לא גדול במיוחד, תמורת ההופעה. בשינוי קטן, אך משמעותי, ניתן לעשות את המשחקים למושכי קהל ומעוררי ענין.

מה לעשות? – לחקות את איטליה, שכידוע איננה מפגרת אחר הכדורגל

אריה חביב מול יעקב בלדב. בנתניה אומרים שהעימות ביניהם מתנהל במכות חזקות ומסנוורות. האמת – שונה: חביב – קורבן הכשלון הגדול של הנבחרת באוקיאניה („עשו לי לינץ'"); „אוהדי נתניה מלחיצים את השחקנים... קשה לשבת על הספסל... בלדב כשרון ועתידו עוד לפניו"... בלדב – ביישן, כמעט ללא יריבים... אילמלא הכדורגל היה חי כיום בקיבוץ... לא מוכן עכשיו להגיש את הלחי השניה: „למדתי הרבה מחביב"

אריה חביב. „קשה לי עם אנשים, אני ברגן... אבל במסע לחו"ל למדו כולם שאני גם יודע לעזור בלי תמורה" (צילומים: עדי אבישי)

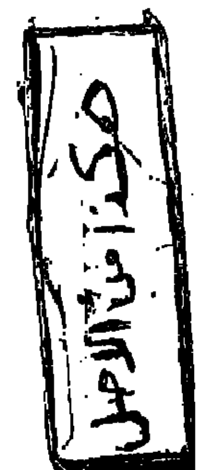
יעקב בלדב. בראיון לעתון אמר חביב שלא יתן צ'אנס „אפילו לכלב מת" לתפוס את מקומו. בלדב לא נעלב: „לא התכוון אלי"

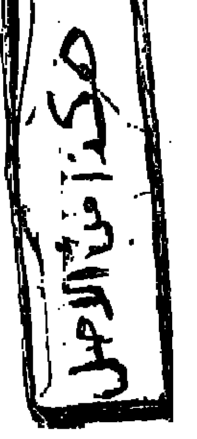
מחזיק מבלדב, רואה בו שוער מוכשר, טוב, שוער העתיד של נתניה. גם לא שולל אפשרות שיגיע לנבחרת הלאומית.

לכל זה הצטרפה גם אישיותו הכובשת: ביישן, ישר, כמעט חסר יריבים. המציאות עשתה את שלה. ההחלטה להחזירו להרכב הפותח, גמלה בליבו של זלצר עוד לפני המשחק עם הפועל ת"א במחזור ה־6. אלא שזה היה הימור מסוכן. לבלדב זכרונות מרים במיוחד הקשורים באדומים (הבולט בהם: חמשת השערים שהחדירו לרשתו בעונה שעברה). זלצר החליט לחכות מחזור נוסף. החלטה גורלית, מאוחר יותר נבין למה.

בלדב הורכב רק במשחק הבא, מול יבנה, בחוץ. עיתוי גרוע. הצטיינותו סייעה למכבי נתניה לזכות בנקודה. בחמשת המשחקים הבאים צברה נתניה רק עוד נקודה – שתי נקודות בשישה משחקים, אך היחיד ששמר בפרק זמן זה על יכולת טובה היה בלדב. ברוב השערים שספג לא היה אשם. אז מה.

נתניה צנחה מתחת לקו האדום. העליה לחוף מבטחים צריכה להעשות על גבו של מישהו. ורצוי שלא יהיה חוק מרי, שלא יוכל להתנגד.

מלחמת השוערים

אבי מורגנשטרן ובן כספית

החל לשחק כדורגל בגיל מאוחר. 20. היה הרב בריח של הפועל יהוד. עד מהרה הגיע למעמד בכורה בין השוערים בישראל ונחשב לטוב ביותר בארץ. שוער הנבחרת. ביהוד, היה סמכות ללא עוררין. כשעזב את העיירה ופרש כנפיים לכפ"ס, רצה להצליח בגדול, להרגיש קבוצה אחרת. מאז, למעשה, החלה הנפילה של אריה חביב.

„רציתי לעזוב את יהוד כי מיציתי את עצמי שם. שנים רבות לא רצו לתת לי ללכת, עד ששבתתי ולא באתי לאימונים. בסוף, כפ"ס קנתה אותי. למה דווקא כפ"ס? – כי זו היתה האלטרנאטיווה היחידה שהיתה לי לצאת מיהוד.

הכל מול הזרקורים

אין שקט במכבי נתניה ולאוו דווקא עקב מיקומה של הקבוצה בטבלה הלאומית. הנצחון האחרון על שמשון, נתן לה את מנת החמצן ההכרחית, אבל גם הדליק שם את המלחמה על אפודת השוער. הכל נעשה לאור הזרקורים, ובמכות־סנוורים חזקות.

אריה חביב מול יעקב בלדב.

חביב פתח את העונה כשוער הראשון. עבד קשה כדי להגיע לכך. אחרי ההפסד השני של נתניה, במחזור השביעי, פינה מקומו לבלדב הצעיר. למרות יכולתו הגבוהה של בלדב הוא יושב עכשיו על הספסל. רוצה לעזוב. ההתבטאויות האחרונות קירבו אותו לוערת משמעת פנימית. מי שחושב שהסיפור נגמר, טועה.

הלכנו לשמוע את שני גיבורי הפרשה. חביב ובלדב.

„תחילה רצתה אותי הפועל ת"א, אבל התברר שמנהליה לא היו אמינים. הבטיחו לי, שאחרי עונה אחת בכפ"ס יקנו אותי. אבל אז בא אריה אלטר והעניין נפל. אותו יום פגשתי את צבי רוזן, אז מאמן נתניה ואחרי 24 שעות נחתתי כאן".

חביב למד מהר מאד על בשרו, שכפ"ס ונתניה רחוקות מאד מיהוד – שם היה הבוס. ההגנה והקבוצה נעו על־פי המיקצב שקבע. בכפ"ס ובנתניה החלו חילוקי הדיעות החריפים עם הבלמים. בכפ"ס, זה היה רוני צמח, בנתניה – ניסים ברדה.

המשבר הגדול

„כנראה שזה היה גדול עלי, לצאת מיהוד לקבוצות שכאלו. היתה לי בעיה חמורה עם ההגנות. לכן, קיבלתי גולים שבחיים לא האמנתי שאקבל. הבטחון ירד אצלי והייתי במצב קשה, גם מבחינה נפשית".

אחר כך בא מסע נבחרת הכדורגל לאוקיאניה וחביב נעשה קורבן הכשלון. המאמן מירמוביץ הפיל את כל התיק על כתפי חביב ומכנס. „עשו לי לינץ'. זה היה משבר גדול מאד. גם הצורה שבה זרק אותי מירמוביץ' היתה מכוערת. קראתי על כך בעיתון. כך נפרדים משוער שנתן 9 שנים למדינה?" – הוא שואל בכאב.

גם בנתניה לא רווה נחת. הביאו אותו, יחד עם עוד שחקני רכש – אבל הקבוצה גימגמה. שוב נזדקרה האצבע המאשימה כלפיו. גם האוהדים פיתחו כלפיו שנאה. „הקהל כאן מלחיץ את השחקנים. לי שתו את הדם. ממש כך. האוהדים מחולקים למחנות וכל אחד תומך בשחקן אחר. ממש לא ייאמן".

את העונה שעברה סיים במחזור ה־20. פציעה. בתחילת העונה הנוכחית, עבד קשה כדי לחזור לפורמה. תחילה חימם את הספסל. היתה לו תחושה מבוססת שההנהלה רוצה להיפטר ממנו כמה שיותר מהר. נשלחו אליו על כך רמזים עבים, אבל פחדו לומר לו בפנים. כשבאו משחקי המבחן, לפני תחילת הליגה, כבר לבש את האפודה הראשונה.

אחרי המחזור ה־7 שוב חזר לספסל, אחרי שספג שער שטותי, באשמתו. הוא מודה בכך. „ישבתי מאז 8 משחקים על הספסל. אכלתי את עצמי מבפנים, אבל ידעתי שהכדור יגיע גם אלי ולכן שמרתי על כושר גבוה גם כשהייתי שחקן ספסל. זה קשה מאד מבחינה נפשית להיות טוב ולשבת על הספסל. הייתי ממורמר, אבל צריך לקחת הכל בפרופורציות הנכונות. מזל שיש לנו יו"ר כמו תשובה, שעוזר לשחקנים גם ברגעים הקשים".

אנשים רבים ראו בישיבתו על הספסל את תחילת שירת הברבור של חביב. כבר לא ילד, בן 30. אבל הוא מאמין שיש לו לתת מינימום עוד שש שנים טובות.

ועוד בעיה יש לחביב – יחסי אנוש. הוא מודה שקשה לו להתחבר עם אנשים בקליק ראשוני. לוקח לו המון זמן. יתכן שמקרין סנוביות, אבל ממהר להדגיש שהוא רחוק מכך. פשוט טיפוס מסוגר: „לקח לי זמן רב עד שהבינו שאני טיפוס חברותי. בעיקר במסע לחו"ל. ראו שחביב עוזר לאנשים ולא מבקש תמורה. את המלחמות שלי אני עושה לבד. נכון, קשה לי עם אנשים ואני ברגן. לכן יש לי מעט מאד חברים טובים".

היו לו גם רגשות פגועים מיחס ההנהלה. עכשיו איננו רוצה לדבר על כך. „חבל להעלות דברים שכאלו מעל דפי העתון".

להקרין בטחון

– דיברו על כך שבלדב הוחזר לספסל לא בגלל יכולת לא טובה, אלא עקב לחץ של שחקנים ותיקים על זלצר?

חביב: לא רוצה להתייחס לזה. לא מתערב בנושאים כאלו. עשיתי את שלי מבחינה מקצועית וזהו. לא נכנס לבעיות של אחרים.

– איך היחסים בינך לבלדב

חביב: עד עכשיו היחסים טובים. ניסיתי לעזור לו לאורך כל הדרך ולהקרין עליו מהניסיון שלי. אני חושב שהוא כשרון ועתידו לפניו.

– אתה חושב שיש מקום לשני שוערים, ברמתכם, בקבוצה אחת?

חביב: אני משאיר את ההחלטה הזו לאנשים המקצועיים של הקבוצה. כל מה שאגיד יתפרש בצורה לא יפה. לא רוצה לומר מעבר לזה.

רץ בין הטיפות

– איך אתה מרגיש בנתניה

חביב: בעקרון, קשה לשחקני רכש בנתניה, בעיקר בגלל האוהדים. אבל חבל להתייחס לאוהדים, כי הם לא אובייקטיבים ותומכים בשחקנים לפי מחנות. אני לא יכול לסתום להם את הפה, אז אני רץ בין הטיפות.

– אתה שמח שנחתת בנתניה

חביב: לא היו לי אלטרנטיבות אחרות. אני מאמין שעוד יבואו ימים טובים. האמת, התאכזבתי מעט. היו לי ציפיות. אבל יש כאן חומר טוב וצעיר והלוואי שכבר נלחם בצמרת כי מאבקי תחתית היו לי די והותר ביהוד. הגיע הזמן שיהיו לי פרפרים בבטן לפני משחק על אליפות.

– איך מגיע לך לשבת על הספסל 8 מחזורים?

חביב: יש דברים שאני לא רוצה לומר לפירסום בעיתון. רק יכול לומר שאף שחקן לא אוהב לשבת על הספסל והמבין יבין.

ג'יש מזל

מול סיפורו של חביב – זה של מתחרהו הצעיר, יעקב בלדב:

יש לו, לבלדב, כמעט כל מה שצריך שוער כדורגל: ניתור טוב, אינסטינקט בריא, אומץ לב, גמישות. רשימת תכונות מכובדת, לכל הדיעות. מדוע, אם כן, מעורב שמו באחרונה באירועים בלתי ספורטיבים כמו הדחה מההרכב, החרמת אימונים, עימות עם מאמנו?

מזל. כן, פשוט עניין של מזל. מבט קצר על הביוגראפיה שלו, ימחיש את ביש המזל הכרוני שלו:

נולד לפני קצת יותר מ־21 שנה בנצרת עילית, רחוק מהמולת הכרך. עובדה שהטביעה בו חותם עז: עד לפני שלושה שנים קרא על מכבי נתניה רק בעיתון. גם היום, בין מועדוני הלילה ובתי הקפה הנתנייתים, מעריף ריקודי עם ושירה בציבור. חסיד נלהב של שרל'ה שרון, בטוח שאילמלא הכדורגל היה משתקע בקיבוץ.

השינוי הגיע בגיל 18. שמולי'ק פרלמן גילה אותו בנצרת והמליץ. בנתניה שמעו, הזמינו, בחנו, התרשמו – וקנו.

בעונה הראשונה זה הלך טוב. עלה ביכולתו על אריה אלטר, שנמכר ליפו. קובי עמד בשער נתניה 25 משחקים. הצלחה רבה בהתחלה, קצת פחות בסוף.

כל הקייץ התאמן קשה. קיווה לקבל אשראי. הקשיב ברעדה לתוכניות הרכש של מכבי נתניה, וכשאלה התממשו בדמותו של אריה חביב כמעט נשבר. אבל לא – החזיק מעמד, נשבע לתת פייט טוב לחביב ונתן. השניים התחלקו, פחות או יותר, בנתח המשחקים.

רצה לעזוב

בלדב התייצב בין הקורות 14 פעם. הפגין יכולת טובה. ושוב פגרה ושוב חוזרים הלבטים.

בנתניה פחדו להחליט, העדיפו להשאיר את שני השוערים. בלדב רצה לעזוב, שוכנע להישאר. הסיפור חזר על עצמו: הגיר זיעה, התאמן קשה וראה ברכה בזינוקיו: במחנה האימונים שקיימה הקבוצה בגרמניה, לפני פתיחת העונה הנוכחית, כבש בלדב את אפודת השוער הראשון. זכה באמונו של המאמן ובהוקרת השחקנים. ואז נפצע.

כדורגל אינו לישכת סער. הפצועים, כבודם במקומם מונח, מאבדים בדרך כלל את מקומם בהרכב. כשהתחילה הליגה השקיף שוב על אריה חביב מהספסל.

חשב להישבר ושוב החזיק מעמד. התאמן קשה, כרגיל וחש שוב באמון כלפיו. יכולתו הטובה, כמו יכולתו המופרת של חביב, עשו את שלהם.

זה התחיל בלחישות. שחקנים רבים, בדרך כלל שחקני הגנה, הביעו אי שביעות רצון. רצו לראותו בשער. הרצון הזה התרחב, צבר תאוצה. השחקנים טענו שהוא משרה עליהם בטחון רב, שיכולתו טובה משל עמיתו־יריבו. גם זלצר לא עיוור. והסוף הוא: הצטיינותו, יכולתו הטובה? – פרטים שוליים. בנתניה חישבו ומצאו שמאז חזר להרכב, לא ניצחה (מעניין מה היו מוצאים אם כן היה מורכב נגד הפועל ת"א), שיכנעו את זלצר, אחרי ההפסד בגביע הטוטו (2–1 לבני יהודה), בו ספג שני שערים לא באשמתו (פנדל ושער משני מטר, אחרי שגיאה של בר), להחזיר את חביב. לבלדב לא נאמרה אף מלה. סתם כך. קורבן קלאסי ללחץ העצום שבו היתה שרויה הקבוצה.

אלא שהפעם לא התמסר בלדב בקלות. טרף את הקלפים והכריז על פרישה. סוף סוף נשבר. לא עוד הגשת הלחי השניה.

מכל האמור לעיל ניתן להסיק כי יחסיו עם חביב עכורים – אך ראה זה פלא, המסקנה מוטעית: בשתי העונות האחרונות, לא רבו אפילו פעם אחת. בלדב מפרגן לעמיתו: „חביב שוער טוב, למדתי ממנו הרבה, במיוחד בכדורי גובה". היחסים ביניהם טובים. אין אומנם קשר שמעבר לכר הדשא, יש בהחלט, שיתוף פעולה מקצועי.

לא נעלב

– מי יותר טוב?

בלדב: „לא מוכן להיכנס לזה. הבעיה של המאמן".

– אילו אתה בהנהלה, את מי היית משאיר בקבוצה?

בלדב: „בעיה של ההנהלה"

גם כשחביב אמר בראיון עיתונאי שלא יתן צ'אנס „אפילו לכלב מת" לסכן מקומו – לא נעלב: „ידעתי שהוא לא מתכוון לזה".

ככר אמרנו – בחור צנוע, שומר על טונים נמוכים.

שלא לציטוט, בחברת מקורביו, עמדתו ברורה: מודע ליכולתו, מאמין במקומו המוצדק בהרכב. אלא שהמציאות שוב טפחה על פניו, ומשחקו של חביב (מול שמשון) הניב סוף סוף נצחון.

פרק נוסף, ומכאיב, במשחק הכסאות (שוערים) המוסיקליים המרתק בנתניה. והיד עוד נטויה. ■

נבחרת השנה בעולם 1986

ה־11 של העולם ב־1986, כפי שבחרו שבעה מומחי כדורגל – ביארזוט (איטליה), ביילארדו (ארגנטינה), דרוואל (מערב גרמניה), הידאלגו (צרפת), מנוטי (ארגנטינה), מיכלס (הולנד) וטראפאטוני (איטליה) – לבקשת היומון „גזטה דלו ספורט" של מילאנו. אמן האיורים פראנקו ברונה, תרם את חלקו לבחירה.

הנס־פטר בריגל
(מערב־גרמניה)

מאנואל אמורוס
(צרפת)

רינאט דאסאייב
(בריה"מ)

ז'וסימר
(ברזיל)

מורטן אולסן
(דנמרק)

איגור בלאנוב
(בריה"מ)

קרל־היינץ פרסטר
(מערב־גרמניה)

לותאר מאתיאוס
(מערב־גרמניה)

פרבן אל
(דנמ

ז'אן טיגאנה
(צרפת)

דייגו מאראדונה
(ארגנטינה)

[illegible]

עמית נאור, [illegible]

אורית הראל

עמית נאור על עמית נאור: "מאוד־מאוד אגרסיבי, גם במגרש גם מחוץ לו. מאוד־מאוד איכפתי. קשה לי לשמור לעצמי מה שאני חושב ואני מאוד שונא אדישות".

בן 19. טניסאי. מדורג חמישי בישראל. בפסטיוול המקומי של מנסדורף־אליל, גליקשטיין־כבר־לא, בלום עוד־לא – הוא עדיין מחוץ לחשבון. יש מי שמכנים אותו הגלגל החמישי בעגלה שמובילה את הטניס הישראלי, אחרי מנסדורף, גליקשטיין, פרקיס ובלום – ולפני אחרים. "חכו ותראו, הוא משיב להם. לא ראשון בעולם, אבל כהתברגות קצובה קדימה". יודע את הקצב שלו, הוא אומר.

הסיפור על הנשים: זה הרגיז מאד

את שפריץ הפרסום הגדול, קיבל לאו דווקא בגלל הישגיו על המגרש – האחרון בהם היה זכיה בטורניר המאסטרס ברמת השרון, בסבב על־שם פרנקל. אפילו לא בגלל התנהגותו המתפרצת על המגרש. הנשים עשו לו את זה. אלה שהוא כבש בסערה, על פי רמזים עבים שפיזר מוסף מקומי אחד. "האיש שאהב נשים", הגדירו אותו שם. המשפחה נעלבה שעשו מהבן־זקיר פלייבוי. "זה לא מחניף", הוא אומר כאיפוק שלא מתאים למי שמגדיר עצמו טיפוס סוער שלא עושה חשבון עם המילים. "זה הרגיז את המשפחה ואנשים קרובים. אני לומד מזה שלא בכל נושא כדאי להיות בכותרות. אני לא מנסה ליצור שום תדמית. בשנתיים האחרונות, עד הקיץ, היתה לי חברה שהיינו ביחד שנתיים. לפניה היתה לי חברה אחרת, שגם איתה הייתי שנתיים. אבל אני לא תלוי באף אחד ובשום כתבה. כל עוד אני מנצח, לא משנה מה יגידו ומה יכתבו, אני ארוויח את הכסף".

הכסף, לזאת עוד נגיע, הוא גורם חשוב מאוד בטניס של עמית.

"אני לא רוצה תדמית של פלייבוי של הטניס. זה פשוט לא נכון ואני לא רוצה שיהיה ככה. אני אחד מחמשת המובילים בארץ ולכל אחד מאיתנו אופי משלו. אשמח אם כתבות עלי יופיעו בעקבות הישגים ולא בעקבות שערוריה", הוא אומר ובאותה נשימה: "הפריע לי שמנסדורף הגיע להישג ללא תקדים ותוך ארבעה ימים – זהו, אף מילה. כל שחקן כדורגל שמבקיע שער, כותבים עליו שבועיים – על ההורים, איפה נולד וכו'".

עמית טוען שהוא בסך הכל רוצה שאנשים יידעו שהוא בן אדם נורמאלי; שלטניסאים יש חיים אחרי המחבט. "יותר מדי קוראים, לדעתי, את הפרטים על המשחק, נתונים יבשים והגדרות כמו 'גליקשטיין ידוע כקר מזג', ואין מספיק התייחסות אחרת".

אז מה היה לנו פה, הכחשה מוחלטת, "אין תגובה", או אולי אישור חלקי של מי שלא מוכן לדבר על זה?

בעצם, זה לא כל כך משנה. זו בכל מקרה נקודת פתיחה מעניינת, לפגישה עם מי שכבר־לא־ילד, מקרין הרבה אמביציה, משחק אותה איש־גדול, עם שתי רגליים על הקרקע. בחור עם התייחסות אחרת לטניס ומן הסתם גם לחיים בכלל. בשבילו, הטניס הוא מקצוע שנלמד, עם נקודת התחלה מוגדרת, אי־שם בגיל שמונה. עם נקודת סיום שיש לה גבולות מוגדרים ולא טווח בלתי מוגבל; ובאמצע, הוא רואה מה שיותר הצלחה – קרי: מה שיותר כסף.

לא מרגיש חלק מהעידן החדש

אבא של עמית, טייס, הביא זוג מחבטים מחו"ל כשעמית היה בן שמונה. ככה הכל התחיל. זה קרה עוד בפרק הרחובותי בהיסטוריה המשפחתית, ושם, בעיר הפרדסים והמדע, התבלט עמית הילד מהר מאוד. כל זה גם קרה שנה לפני שנפתח מרכז הטניס ברמת השרון ואיתו העידן החדש בטניס הישראלי. עידן שעמית מתקדם במקביל אליו, אבל אינו מרגיש חלק ממנו.

היה אלוף ישראל לבני עשר. "הייתי יותר טוב ממנסדורף ובלום – אבל אחרי שנתיים הם, שהתאמנו במרכזים, עברו אותי. נשברתי. עד גיל 12 לא הייתי רגיל להפסיד. הייתי מספר 1", הוא זוכר־מסביר. "לא זכיתי לאותם אימונים כמו פה, במרכז. הייתי ללא מסגרת והתחלתי להפסיד. וזו לא הייתה אותה ההנאה. פרשתי לשנה".

היום הוא גם מסביר שרצה "לנסות דברים אחרים", כמו תנועת הצופים וכדורגל – ללמדנו שכבר אז ראה שיש עוד מה לעשות בחיים לבד מהטניס. אבל אחרי שנה וביקור במרכז הטניס ברמת השרון, "נדלק מחדש" על המחבטים, הכדורים והרשת וחזר למשחק.

וכשחזר – עשה זאת בעקשנות ובהתמדה שקשה לתפוס ורק העובדות היבשות מוכיחות שככה זה היה. מדי יום נסע מיד לאחר הלימודים, באוטובוסים, מרחובות למרכז הטניס ברמת השרון, וחזר הביתה רק בסביבות עשר בלילה. "אז עשיתי את זה ממש בגלל האהבה למשחק. זה לא אומר שלא היו הרבה רגעי משבר, אבל זה היה הדבר שאהבתי לעשות".

ההורים: יותר מדי יודעים ומתחשבים

אף אחד לא סופרמן, אפילו לא ילד מוכשר ושאפתן. הוא השתפר בטניס, אבל ירד בלימודים ובכלל, הנסיעות היומיומיות לרמת השרון ובחזרה פגעו במשפחה כולה. זו התייצבה מאוחרת מאחורי הבן ולמען שאיפות הטניס שלו, החליטו, כשהיה בן 15, לעבור לגור ברמת השרון. משפחה שלמה משנה כתובת בשביל הילד: "ההורים הבינו שבלי קשר להצלחה ולהפסד, זו דרך החיים שלי – ולכן החליטו לעבור".

בכלל, זו משפחה מעורבת, "ההורים תומכים מאוד וגם מבינים, הם יודעים, למשל, איך לקבל טניסאי בלי מצב רוח, אחרי או לפני משחק. אבל הם גם יודעים יותר מדי, ולפעמים הם יותר מדי מתחשבים".

"הדרך שעברתי, לעומת ילדים אחרים, מלאה מהמורות. קיבלתי סטירות, נפלתי, אבל תמיד קמתי. היה לי אז מאמן שאמר לי שיבוא יום וזה רק יעזור לי. אבל אני תמיד שאלתי 'למה זה קורה לי? היום אני רואה שזה באמת עוזר לי. זה מאוד בינה אותי", מהרהר בקול מי שמגדיר עצמו כאחד שלא שייך לדור טניסאי השמנת". אבל במבט לאחור, לא היה משנה דבר. "אולי רק את הפור־הנד", הוא מחייך.

היום, חמישי בארץ, נושק למקום ה־300 בעולם. השאיפה שלו: להתברג בין 70 הטובים בעולם, להישאר שם כמה שנים טובות ו"לעשות כסף, הרבה כסף, כי זה המקצוע. הפלוסים של הטניס הם בכסף, בנסיעות ובפירסום".

בחישוב קר וזריז הוא מראה ש"מקצוען, בין 50 הראשונים בעולם, מרוויח בממוצע בשנה אחת 250 אלף דולר, והשאיפה היא להישאר שם שש־שבע שנים טובות". צאו וחשבו כאילו סכומים מדובר.

"תמיד ידעתי, גם בגיל עשר, שלא אהיה מספר 1 בעולם. יש כזה פלוס – אני עם עיניים פקוחות, לא משלה את עצמי. השאיפות שלי הן בהתאם למציאות. יש לי קנה מידה. בקצב ההתקדמות שלי, אני רוצה להשתחרר בעוד שנתיים בין 150 הטובים בעולם". אולי אין לו ציפורים בראש, אבל גם אין לו כוכבים בעיניים.

לטוס בעולם ללא כאבים בכיס

יודע שעל המגרש, תמיד היה ותמיד יהיה לבד. ככה זה בטניס. אבל את הדרך לשם וכחזרה, ריפדו לו החיים וההורים. הצבא מפנק אותו בתנאי שירות נוחים. החברים מתחשבים. בגלל שאבא טייס, יכול היה להרשות לעצמו לטוס בעקבות התחרויות מסביב לעולם, וזה אף פעם לא כאב בכיס. אבא גם קנה לו סובארו קטנה, שיהיה יותר קל לנוע בדרכים. יש לו חברה מאמצת לביגוד והנעלה. אפילו לחו"ל נסע בפעם הראשונה לבד־לבד רק בקיץ האחרון (אם לא סופרים גיחה ליוון, בגיל 17). עד אז תמיד נסע עם עוד שחקן אחד, לפחות.

"אני מוותר על המון דברים בשביל הטניס, אבל כיום כל דבר זה מרצון, אני לא מרגיש שאני מפסיד משהו. אם משהו לא יוצא – אז ביום אחר. חשוב לי עכשיו להצליח בטניס, כי זה הדבר שאני יודע הכי טוב לעשות, ואני עושה את המקסימום. הנה למשל, ביום שישי, הייתי בפעם הראשונה בסינרמה. חבר שאל אותי, 'מה? לא היית עוד שם?' לא, הייתי עסוק, זה מהדברים שאפשר לעשות אחר כך".

עמית שרוע על הרצפה בחדר שלו ו"מאיים" על הצלמת: "אל תבקשי ממני לחייך, אני אף פעם לא [illegible] כך הוציא לשון וחייך.

[illegible] מאוד מעמית נאור שעל [illegible] הוא מעדיף את עמית של התחרויות, כי הוא "בלי אילוצים, כמו שאני באמת רוצה להיות, עושה מה שבראש שלי. המטרה מקדשת את האמצעים. אני יותר חופשי וזה יותר נוח". אבל החיים אינם מגרש טניס.

ומה הוא רוצה להיות כשיהיה גדול? – דווקא השאלה הזו זוכה למענה רציני: "מבחינת הטניס, אני רוצה להיות בין 70 הראשונים בעולם, בסביבות ה־50, ואחר כך ללמוד קרימינולוגיה ולהיות אבא להרבה ילדים – לפחות חמישה – כי אני נורא אוהב ילדים ומסתדר איתם נפלא". ■

אלכס דורון

פאט יואינג, מעורר כיום עניין רק משום ששכרו ב„ניקס" 30 מיליון $ לעשר שנים, אבל מושיע הוא כבר לא יהיה | נושא עמו זכרונות מעבר גדול (במיכללה) – בעוד שההווה שלו, בינתיים, מאר מעורפל | המחלוקת על תיפקודו נותרה בעינה, למרות השיפור במשחקו

משיח לא בא (עדיין)

לאחר 75 משחקיו הראשונים בנ.ב.א. – פחות מעונה מלאה אחת – פאטריק יואינג, 24, 2.13 מטר, נשאר מוקד לתשומת לב כללית. לא משום שהוא „אול־סטאר", אלא מאחר שמשתכר כסופרמן. אך עתה גם ברור לכל, שאיננו אדם־עליון כפי שחשבו תחילה.

בניקס ניסו אותו כפורוואדר – שינוי משמעותי בתיפקוד וגם צעד שנוי במחלוקת קשה – אבל עד מהרה הבהיר יואינג עצמו, שאיננו אוהב את הרעיון הזה ואז החזירוהו מיד לעמדת הסנטר.

שונא להפסיד – אבל עד כה צבר יותר הפסדים מנצחונות, כמרי הקבוצה הניו־יורקית העשירה, שאותה לא הצליח להוציא מהמרתף המתסכל של הליגה. ייעדו לו תפקיד המושיע, כשרכשוהו בדראפט '85. בקולג' אמרו עליו שהוא הסנטר הטוב ביותר של הדור. ניו־יורק מיהרה להציע לו חוזה מסחרר: 30 מיליון דולאר לעשר שנים.

חיקוי לתאומי המגדל

בעונה שעברה נבחר לרוקי של השנה בנ.ב.א. – אך היה רחוק מאד מלהשתלט על עמדת הסנטר, כפי שציפו ממנו. למען האמת, עם שובו של ביל קארטרייט, אחר תקופה ממושכת של פציעה/החלמה/שיקום, ניסתה הניקס את יואינג בתפקיד חדש, חיקוי לתאומי המגדל. הוא וביל אמורים היו להימצא בחמישיה אחת במגמה לתת תשובה מוחצת לקבוצות בעלות התקפות גבוהות, כסלטיקס או הרוקטס. הניסוי נסתיים בכשלון מוחץ. בעמדת פורוואדר, יואינג ראה את הכדור לעתים רחוקות (בהשוואה לתקופה שתופקד כסנטר) וגם ביצע מעט מאד מהלכים יעילים, כשהכדור היה בידיו.

המאמן המודח של הניקס, יובי בראון, חשב כי בעמדת פורוואדר יוכיח יואינג את כוחו בעיקר משום שהוא זריז ומהיר יותר מ„המגדל" האחר, קארטרייט (2.16 מטר) ולפיכך יהיה טוב יותר כפורוואדר הגנתי. אלא שהניסוי לא עבר. בראון מתח ביקורת על יואינג וטען כי נכשל בג'וב שהוטל עליו ושבעדו משלמים לו כל כך הרבה. יואינג לא נשאר חייב: „מאמני לשעבר מעולם לא הציג לי את הבעיה באורח אישי. מעולם לא קיימנו על כך דיון מקצועי אמיתי. אם היה לו מה לומר לי, חייב היה לעשות זאת פנים אל פנים. אני מוכן להקריב הכל למען הקבוצה. אבל כששאלו אותי באיזה תפקיד אני משחק, נהגתי לומר את האמת. גם הרגשתי שאני מעדיף לשחק כסנטר".

ואמנם בראון התקפל ונאלץ להחזיר את יואינג לתפקיד זה, לאחר 12 משחקים העונה. יואינג הגיב ב־51 נקודות ו־23 ריבאונדים בשני משחקים.

יואינג על הספסל. שימו לב למגיני הברכיים שלו

„תפקיד הסנטר הוא היחיד ששיחקתי כל חיי. הוא כרם שלי, חלק ממני. לפיכך טבעי הדבר שאני מרגיש נוח יותר בעמדה זאת", אמר יואינג. בראון הורח ממישרתו לפני כחודש וחצי. יורשו, עוזרו לשעבר, בוב היל השאיר את פאט בתפקידו האחרון – וזה אכן ממשיך לפרוח בו. ב־13 המשחקים הראשונים שלו, מאז שב לעמדת סנטר, קלע בממוצע 22 נקודות, פי שניים מתפוקתו ב־20 משחקיו, כפורוואדר. כן קלט 9.8 ריבאונדים בממוצע, דייק ב־52.5 אחוז מהשדה – לעומת 7.3 ריבאונדים ורק 43.2% דיוק קודם לכן, לפני שוו חזרה לעמדת הסנטר.

ב־75 משחקיו בשתי עונות כמקצוען, השיג יואינג – לשעבר „כדורסלן השנה" במיכללות – ממוצע של 18.6 נקודות, רק 8.8 ריבאונדים ו־2 „גגות". הסטאטיסטיקה הזאת קיבלה שיפור גדול לא מכבר, כשקלע 43 נקודות ב־41 דקות מול אטלנטה, במשחק בו קבעו המומחים כי היה בלתי ניתן לעצירה, כמעט.

„עכשיו, חברי לקבוצה משתפים עמי פעולה. אני מקבל מהם את הכדור יותר מבעבר", הסביר יואינג.

בעוד הסטאטיסטיקה האישית שלו השתפרה ללא הכר – המשיכה הניקס לצבור הפסדים בשרשרת. עודנה כשלון גדול ואכזבה תהומית, גם כשפה ושם מצליחה לגנוב נצחון בודד, שלא מעורר למעשה תשומת לב יתירה, לבד מאיזכורו כקוריוז.

יואינג, קלע 29 נקודות וקטף 15 ריבאונדים, בנצחון בית נאה על סאן־אנטוניו, סמוך לחג המולד – וכך נקטעה סידרה של שמונה הפסדים – אבל עדיין אין בכך כדי לשפר את מצב הרוח בניו־יורק. יואינג אומר אמנם כי מאז השינוי בתיפקודו, הוא משחק טוב יותר, הקהל שבא לראותו נהנה וחדל לברכו מאחורי הגב על שאיננו מתאמץ. „יש לי כתפיים מספיק רחבות כדי לעמוד בלחץ הנפשי הזה. אם ניו־יורק איננה רוצה בי – שתימכור אותי לבוסטון, אפילו ללוס אנג'לס..."

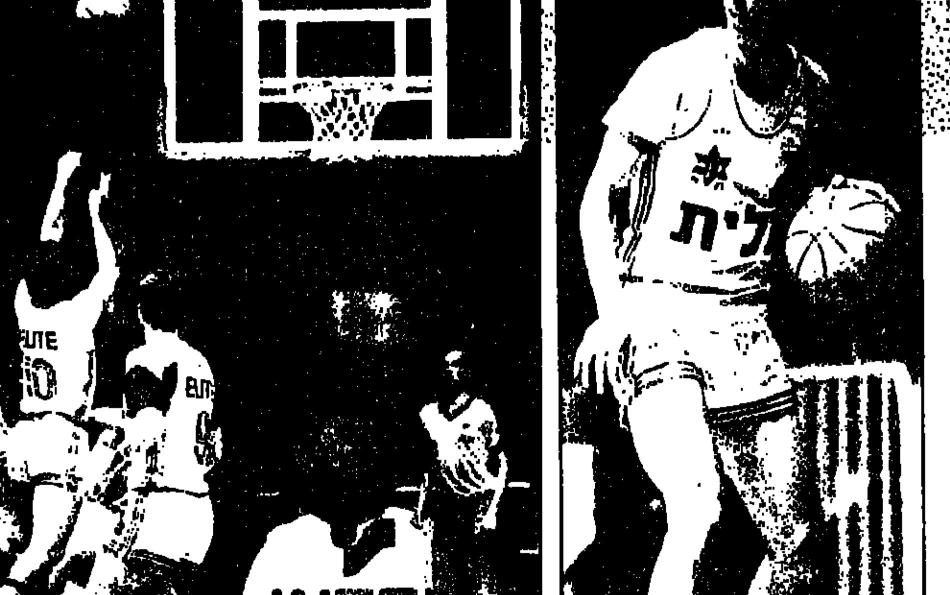
„תמיד הייתי ווינר. לא שכחתי עדיין אותה הרגשה נפלאה של נצחונות", הרגיש. כן אמר כי ברצונו להיזכר, כשיפרוש, כאחד הסנטרים הגדולים בהסטוריה, אם לא הגדול מכולם – „אבל לשם כך יהיה עלי עוד לעבור הרבה בחיי".

יואינג הצעיד את מיכללת ג'ורג'טאון לאליפות ב־1984 ופעמיים לגמר. „בכל זאת רבים עדיין אינם מכירים בכך שהמעבר מכדורסל המיכללות, למקצוענים הוא שינוי רדיקאלי. „רק משום שמשלמים לו כל כך הרבה מצפים ממנו שיעשה כל כך הרבה דברים", התבטא בוב היל. „כשהוא בעמדה המוכרת לו וכולם עובדים בשבילו – הוא הורס־דורס ומסוכן לכל יריב. אבל הוא איננו יכול לעשות זאת כל הזמן", הוסיף המאמן.

לפני כמה ימים ישב במלון בארלינגטון, וירג'יניה, 400 מטר בלבד מהקמפוס של אוניברסיטת ג'ורג'טאון – אבל סירב לצאת ולבקר במקום בו היה מלך והשאיר שם את נעוריו: „זה הכל שייך לעבר", אמר. „היו לי שם ארבע שנים גדולות, אבל הכל נגמר".

אם תרצו בכך מתומצתת כל האמת. יש אומרים שדברי אמת גדולים מאלו לא שמעו ממנו מעולם... ההווה נראה מאד מעורפל. יואינג רוצה לשכוח את העבר, יפה ומרתק ככל שיהיה. ■

משה לרר

ההבדל הגדול: חן ליפין (משמאל) גם מנסה כוחו בקליעה; מוטי ארואסטי (מימין) רק מחזיק בכדור...

בסרט הזה כבר הייתי

גם היום, שבוע ויום אחרי ההחלקה האומללה של מכבי באורטז, מלווה אותי הרגשת „דה־ז'ה־וו". את הסרט הזה, בניואנסים שונים, כבר ראיתי. זו גם הסיבה שאינני כותב את הטור השבועי הפעם מבריסל. גם שם כבר הייתי.

חבל, אך אותי מכבי אינה יכולה עוד להפתיע. לטובה – כמו גם לרעה. אין לי כל מחוייבות חברתית להיות הערב בבלגיה, אינני צריך לחזור ולומר: „גם אני הייתי שם". בנסיבות של היום – דומני שלא ישאלו אותי מדוע ולמה. התשובה ברורה: אורטז.

בשנה שעברה הפרידה ביני לבין הטיסה לבלגיה, למשחקים עם ז'אלגיריס, רק שנייה אחת. אותה שנייה אחרונה בלימוז'. אני זוכר היטב את שמו של האיש שעשה את זה למכבי בסל של שלוש נקודות: סנגל.

השנה כבר התקדמנו. שש שניות הפרידו הפעם ביני לבין המטוס לבריסל, 6 השניות האומללות באורטז, שאולי מנעו גם פלישה ישראלית לבלגיה.

במבט לאחור אני יכול להתגעגע למכבי של 77' בווירטון, עיירה שכוחת־אל בבלגיה, שם עלתה מכבי לראשונה על המפה, ומשם ועד לזכייה הראשונה בגביע בבלגראד – היתה הדרך קצרה. אני גם מתגעגע לאותה אלופת בריה"מ של אז, צ.ס.ק.א., מונהגת בידי אחד מכדורסלני הדור הזה – סרגיי בלוב.

מה שברור לי היום הוא שמכבי של צ.ס.ק.א. בווירטון 77' – אינה מכבי של בריסל ב־87' ומה שהלך אז למיקי בן ה־23, לא כל כך הולך לו היום, עשר שנים מאוחר יותר. אפשר לומר מה שרוצים, אבל עם תאריך הלידה קשה להתווכח.

מיקי ומוטי, שני המוהיקנים האחרונים של מכבי, שרידי וירטון, בוודאי חושבים על הדברים הללו. הגל החדש של דורון וחן ליפין, אינו מותיר להם זמן רב לתהיות באשר לעתידם.

א־פרופו מיקי/דורון ומוטי/חן. הצמדים הללו מזכירים לי את ההתנצחות, אחת החריפות בתולדות הקולנוע האיטלקי, בין כוכבות־העל ג'ינה לולובריג'ידה וסופיה לורן. הוויכוח הסתיים במשפט המפורסם של סופיה: „יכול להיות שהיא (שמה של ג'ינה לא עלה על דל שפתיה החושניות) יפה יותר – אך אני צעירה יותר"...

מוטי רגיל כבר לסיים מחציות או משחקים במאזן של 0 נקודות ואפילו 0 נסיונות קליעה לסל. בשביל מיקי תופעה זו חדשה, יחסית, אם כי בעונה שעברה כבר נכנס לטור השיאים השליליים.

כמה מלים בזכותו של מיקי. לא שהוא זקוק להם כל כך, אבל אישית – אחטא לעצמי אם אפסח עליהן.

מיקי באופנה. כולם עולים עליו. „זקן", „לא שווה", „לגרש אותו", ועוד הערות משולחות רסן נזרקות לעברו של מי שהיה שותף פעיל בדירקטריון של מכבי במשך שנים רבות. אין זה הוגן לזרוק היום בוץ בפניו. מי שרוצה „לגרש" אותו היום ממכבי, אומר זאת, כמובן, ברגע של ריתחה. זה לא מגיע למיקי. רצוי לזכור זאת.

אסור לשכוח שהרבה מגים והרבה ג'ונסונים כבר היו בתחנות הרכבת של מכבי. מיקי ומוטי עדיין כאן.

זה באשר לשחקנים. את חשבון הרווח וההפסד – משלם, בסופו של דבר, המאמן. הוא אמנם לא האיש המוציא את כדור החוץ שש שניות לסיום ומאבדו בשלומיאליות (הו, כמה צדקת יורם ארבל. שלומיאליות זו המילה הנכונה !) אך מנת הביקורת החריפה היא נחלתו הבלעדית. אני יכול להבין לליבך צביקה.

מדוע מיקי על הפרקט ודורון על הספסל ? – שאלה נכבדה מאוד, שגם מוישל'ה ויינקרנץ התפתל סביבה בדברי הפרשנות שלו בטלוויזיה. שומעים שלא נוח לו לנתח בצורה מעמיקה ויסודית את הבעייה. רואים שהוא עושה שמיניות באוויר כדי לא להיכנס ראש בראש עם צביקה, עד לפני כמה חדשים איש הצוות שלו במכבי. ככה זה כאשר הטלוויזיה מציעה למאמן להיות פרשן. יהיה ישר עם עצמו ככל שיהיה – תמיד יהיה עצור וזהיר בדברי הביקורת והפרשנות שלו, אם כי הפעם העיז קצת יותר ובסופו של דבר אמר שהיה מעדיף לראות את דורון במגרש.

האמת היא שגם לי אין תשובה ברורה למה מיקי ולא דורון. אין לי גם מושג מדוע – מכולם – צריך דווקא האווי לאסוף להוציא את כדור החוץ האחרון. במסיבות עתונאים עם צביקה שרף כבר למדנו את התשובות שלו, המתייחסות לשאלות הללו, בע"פ. תמיד יוכל צביקה לטעון שזה היה עוד שיקול משיקוליו. זכות זו נשמרת לו, כמובן, אפילו כשמכבי על הפנים.

זכות העירעור עומדת לכולם, אך מה ולמי זה כבר עוזר ?

קדימה עדי, קדימה נוער

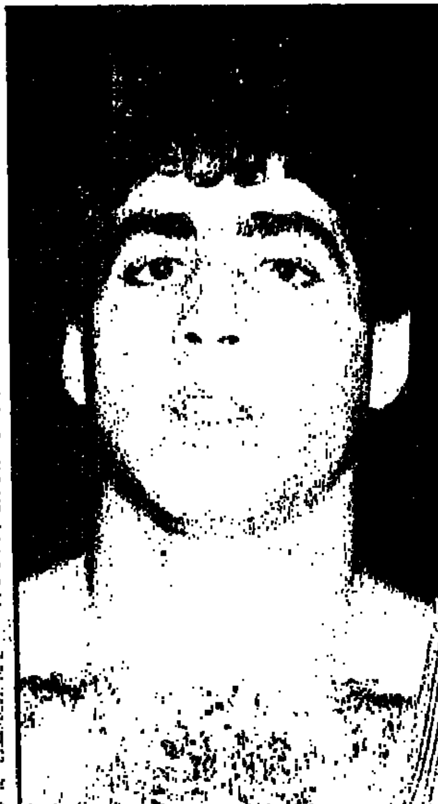
ניות קצת למכבי ת"א. עוד תהיינה לנו העונה הזדמנויות די והותר לבחוש בקלחת שלה. בואו ונדבר, לשם שינוי, על משהו צעיר ורענן שגרם לנו בשבוע שעבר להרגשת סיפוק גדולה. הכוונה לנבחרת שייצגה את ישראל בטורניר השנה החדשה המסורתי בשטוקהולם ואשר השיגה מקום ראשון – נבלע ברעש והמהומה סביב הפסדה של מכבי באורטז.

אחד הבולטים בנבחרת המנצחת היה החיפני עדי גורדון. ערב היציאה לשטוקהולם פורסם ב"העיר" פורטרט שלו ובו ניתוח מקצועי נאמן ומשקף את המציאות וזו, למרבה הצער, לא החמיאה לעדי גורדון.

כדי לצאת מן המשבר אליו נקלע עדי העונה, היה עליו להשתחרר מההרגשה ששני רכזי הנבחרת הבכירים ממנו, ישראל אלימלך וחן ליפין, נושפים קרוב קרוב על עורפו.

ואמנם – הפעמונים צילצלו לעדי. ישראל וחן שוחררו מהנבחרת. עדי נסע לשטוקהולם כשמפתחות הנבחרת בכיסו. נסע בראש חבורה חיפנית נכבדה מאוד (עוד שלושה ממכבי חיפה היו בה: דורון שפע, ארי רוזנברג ותומר שטיינהאואר) וחזר כמנהיג וכמנצח.

השבועות הקרובים בליגה יוכיחו אם אמנם הצליח עדי להתגבר על המשבר שפקד אותו. יכול להיות שההצלחה בטורניר השנה החדשה בשוודיה ההיא גם פתח לשנה חדשה וטובה לעדי גורדון. ■

עדי גורדון. כאן שטוקהולם, כאן שחקן

שישו שכטמן

תחזית למחזור 20

1. הפועל פ"ת - בני יהודה. שתי קבוצות צעירות ששחקניהן מהווים מרכיב חשוב בנבחרת הנוער. המחליפים פחות טובים, כפי שהדבר בא לידי ביטוי במשחקיהן השבת.

2. מכבי נתניה - הפועל ת"א. עימות בין שתי קבוצות המצויות בקו התאוששות אחר פתיחה גרועה מאד של העונה. בשתיהן שחקנים שיכולים לגרום לכל תוצאה. משולש.

3. בית"ר נתניה - כפ"ס. 2 „סרלו".

4. שמשון - מכבי חיפה. לשמשון, פיינאליסטית, אשתקד בגביע הטוטו, שאיפות להגיע למעמד הזה גם השנה. חיפה תצא אולי מהמצב שמכשיל אותנו בטוטו כל שבוע. משולש.

5. בית"ר ת"א - מכבי פ"ת. המשחק, בבית ג' בגביע הטוטו, הוא בין שתי קבוצות שניצחו כשבת האחרונה, אך בדרך כלל אינן מצטיינות. בית"ר נראית עדיפה, כי אינני זוכר שני נצחונות רצופים של פ"ת מזה זמן רב. 1.

6. מכבי יבנה - מכבי ת"א. אוהדיה של מכבי ת"א, אגודת הפאר שלעבר ומועדון שפעם כולם התגאו בו, מקווים שקבוצת הכדורגל תפסיק להאכיל אותם מרורים. x,2.

7. הפועל באר־שבע - הפועל לוד. לפני שלושה שבועות, בליגה, ניצחו הלודאים בב"ש. השבת יחזרו לבירת הנגב וינסו לשחזר את ההישג. משולש.

8. בית"ר י־ם - מכבי יפו. להקת מלמיליאן ואוחנה איננה אוהבת לראות עצמה בתחתית טבלה כלשהי העונה ותוציא לכן כעסה על ההפסד לב"ש בשבת שעברה, בנצחון על יפו.

9. הפועל חדרה - הפועל י־ם. שתי הקבוצות יישחקו כשהן חושבות על הליגה. חדרה קבוצה של מצב רוח. ירושלים – קבוצה של שייע... משולש.

10. יהודה - עכו. אם המשחק היה נערך בליגה היינו מצביעים על יהוד כעדיפה. בגביע הטוטו המשחק פתוח. 2,1.

11. הפועל טבריה - הפועל חיפה. גומלין למשחק שהיה בליגה כשבת האחרונה. טבריה היתה חסרת מזל כשנתקלה בהגנה טובה. במגרשה, השבת, תיזכה לפחות בתיקו. 1,x.

12. בית שאן - בית"ר רמלה. שתי קבוצות שלא הפסידו העונה במשחקי הליגה שלהן בבית. בגביע הטוטו הכל יכול לקרות. 2,1.

13. עמידר - שעריים. ראו את מכבי עמידר: אין לה שוער והיא לא מפסידה (!). בשבת יהיה לה שוער והיא תנצח.

14. דימונה - ר"ג. הפתעה גדולה תיפול במשחק הזה, אם יובקעו בו שערים... תיקו.

טעות לעולם חוזרת

הטוטו השבוע הוא על משחקי גביע הטוטו, בליגה הלאומית ובליגה הארצית. בטופסי „הטוטו" נפלה טעות ורשום שם משחקי הליגה הארצית.

גביע הטוטו, לאומית
(לאחר המחזור ה־4)

בית א
1. מכבי נתניה 4-6
2. בני־יהודה 6-6
3. הפועל ת"א 4-5
4. הפועל פ"ת 7-4

בית ב
1. הפועל כפ"ס 4-10
2. שמשון 4-9
3. מכבי חיפה 6-4
4. בית"ר נתניה 18-6

בית ג
1. מכבי ת"א 5-7
2. בית"ר ת"א 2-6
3. מכבי יבנה 8-5
4. מכבי פ"ת 6-2

בית ד
1. הפועל לוד 7-8
2. מכבי יפו 5-7
3. הפועל ב"ש 6-6
4. בית"ר י־ם 7-4

גביע הטוטו, ארצית

בית א'
1. הפועל עכו 1-4
2. הפועל יהוד 7-5
3. הפועל חדרה 3-3
4. הפועל י־ם 3-2

בית ב'
1. הפועל חיפה 3-11
2. בית"ר רמלה 6-4
3. הפועל טבריה 5-5
4. בית־שאן 6-1

בית ג'
1. מכבי שעריים 1-5
2. הפועל דימונה 2-2
3. רמת־עמידר 3-2
4. הפועל ר"ג 7-4

בית ד'
1. „צפרירים" 1-11
2. הכח ר"ג 6-2
3. מרמורק 5-3
4. בית"ר נהריה 5-1

הצעות השבוע

שיטות מלאות

סולידי

	2	x	1
1		X	
2			X
3	X		X
4			X
5	X		
6	X		X
7			X
8			X
9	X		X
10		X	
11	X		
12			X
13		X	X
14			X

שלשות – / כפולים 4 / טורים 16

הפתעות

	2	x	1
1		X	
2		X	X
3	X		
4	X		X
5	X		
6		X	X
7	X		
8	X		X
9	X		
10		X	X
11	X		
12	X		X
13	X		
14			X

שלשות – / כפולים 6 / טורים 64

הגיוני

	2	x	1
1		X	
2			X
3	X		
4			X
5			X
6			X
7	X	X	X
8		X	X
9		X	X
10		X	X
11		X	X
12		X	X
13	X		X
14		X	

שלשות 1 / כפולים 6 / טורים 192

לעשירים

	2	x	1
1	X	X	
2	X		
3	X		
4		X	X
5	X	X	X
6	X	X	X
7		X	
8			X
9			X
10	X	X	X
11		X	X
12			X
13		X	X
14			X

שלשות 3 / כפולים 4 / טורים 432

שיטה מצומצמת

	בסיס	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
2	2,x,1	2	x	1	2	x	1	2	x	1
3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4	2,x,1	x	1	2	1	2	x	2	x	1
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x	2,x
7	2,x,1	1	2	x	x	1	2	2	x	1
8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
9	2,x,1	2	2	2	x	x	x	1	1	1
10	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
11	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1	x,1
12	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

שלשות 4
כפולים 5
2592 טורים מלא
[illegible] טורים בשיטה המצומצמת

לשנות כיוון: לשלוח לארה"ב

מיכה שמבן, איש הכדורסל הותיק, מציע לשגר את מחונני הכדורסל להתאמן בארה"ב ■ "רמת ליגת הילדים עלתה בשנים האחרונות. גדלים כיום בארץ כשרונות לא פחות גדולים משל מיקי ברקוביץ'

צבי גלפרין

"הטיפול בילדי הכדורסל הוא כיום יותר מקצועי, בהשוואה למה שהיה מקובל בישראל לפני שנים אחרות. בעקבות זאת עלתה באורח ניכר גם הרמה שמפגינות הקבוצות. ראינו זאת, במהלך הסיכום הראשון של ליגת הילדים, העונה". זו דעתו של בר־סמכא בנושא זה – מיכה שמבן, לשעבר יו"ר הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל, מאמן, מורה, מנהל מחלקת הספורט בסמינר הקיבוצים. הראשון בארץ שהגה את רעיון "בתי הספר לכדורסל". כיום הוא האחראי המקצועי על הפועל גבעתיים. פרוייקט חדש שלו.

שמבן סבור כי הילדים משקיעים עתה יותר מחשבה ותיחכום במשחקם וגם המוטיוואציה שלהם בקו עלייה. "ילד המשחק בליגה זאת חייב להיות קודם כל כשרון מלידה. למאמנים נשאר איפוא לגלות את הכשרון החבוי בילד, לטפח אותו".

"גם כיום גדלים בישראל שחקנים ברמה מבטיחה, לא פחות מזו של מיקי ברקוביץ', אביגדור מוסקוביץ' או מוטי ארואסטי. שחקן כמיקי, אילו התגלה כיום, היה מתקשה יותר להשתלב בהרכב בין בני 18. שכן כיום צריך להשקיע בשחקן כשרוני פי שניים, ואולי יותר – כדי להביאו לרמה שתתאים לליגה הלאומית. האמריקנים הם שיצרו מצב זה – עם הטוב והרע שבכך".

שמבן מטיף כיום "לשנות כיוון" בטיפוח כשרונות הכדורסל – ולשגר כמה שיותר מחוננים לארה"ב. שם, הוא סבור, הם יקודמו בצורה המקצועית ביותר ובדרך האינטנסיבית ביותר.

בתי־ספר לכדורסל הם כיום חזון נפרץ – אך לשמבן ביקורת על הנעשה בהם: "בתי הספר הללו נעשו אבן שואבת לעשיית כסף. רוב האגודות אינן מציבות מאמנים בכירים כדי לטפל בילדים. משאירים את העבודה לבני נוער שלא הוכשרו כיאות להדרכה ולאימון. באגודות לא מעטות מעדיפים לעסוק באיתור כשרונות והבאתם ממקומות מרוחקים, בשלים ומוכנים – במקום לגדל אותם ולטפחם. מאמנים רבים מחפשים רק נצחונות ומפקירים את הצד המקצועי או את החינוך לספורט. התוצאה: יותר מדי ילדים יושבים על הספסל, וכבר מגיל צעיר, אינם מקבלים מספיק הזדמנות להפגין את כישוריהם ולהתבטא במגרש".

ועוד אומר שמבן: "כדאי למאמנים שמדריכים כיום ילדים, להיזכר בשגיאות שעשו חבריהם או מאמניהם, בעבר, כאשר הם פסלו כמה וכמה ילדים – אך כאשר אלו בגרו, התברר כי מדובר בכוכבים שחלקם הגיעו עד לנבחרת".

נושא אחר: בעיית פער הגילים בליגת הילדים. שמבן: "איגוד הכדורסל שוגה בכך שהוא מתיר לקבוצות של שני שנתונים, תלמידי ז' וח', לתחר באותה ליגה – במקום שיתחרו כשתי ליגות נפרדות. יש הבדל גדול מאד בין ילד בן 12–13, תלמיד ז' לבין ילד בן 13–14, תלמיד ח'. ההבדל הוא בחוסן הפיסי ובגובה".

כן מחייב שמבן להנהיג הגבלות בנושא ההגנה במשחקים – לחייב שמירה אישית רגילה ולבטל את ההיתר הנוכחי המאפשר ואריאציות שלה. "הילדים חייבים ללמוד לשמור. הגנה זה שם המשחק. כל אמריקני יודע זאת", מדגיש שמבן.

על בעיית השיפוט בליגת הילדים, אומר שמבן: "יש צורך להכשיר שופטים רבים ואין להסכים לכך שמשחקים לא מעטים בליגה זאת מתקיימים ללא שופטי האיגוד אלא מנוהלים בידי נציגי קבוצות. כמו כן חובה להגביר את הפיקוח על השופטים הצעירים. השיפוט הוא גורם מחנך בספורט, חלק בלתי נפרד מהכשרת השחקן הצעיר. כאשר השיפוט פגום – נפגע מהלך ההתפתחות של הכדורסלן הצעיר. חובה לעשות הכל כדי שרמת השיפוט תעלה. ליגת הילדים יכולה להיות חממה לטיפוח שופטי העתיד המעולים שלנו".

מיכה שמבן: להפריד בין כתות ז' וח'

הפועל חרמש גבעתיים. עומדים, מימין: נ. זוארץ (מנהל הקבוצה), אמיר אבני, אפי חיו, אלכס פטרופולידיס, אייל נפתלי, גיא זוארץ, יוסי עטיאס (מאמן). כורעים: אדר אברט, שחר מסיקה, אור לפיד, טל פלדמן, ליאור גולדברג, שחר אלוני (צילום: רבקה פינדר)

גילה זארה, סרן בצה"ל, "מכורה" לקליעה, ארבע שנים שיאנית ואלופת ישראל ■ העיסוק בספורט הסולידי, הצנוע הזה, היווה לה קרש הצלה בעתות המשבר הקשה שפקד את משפחתה ■ סיפור אנושי

מיכל הוכשטט

"ראית פעם קלעים בקייץ"? – שואלת אותי גילה זארה, אלופת ישראל 86' ושיאנית ברובה. "צופה מן הצד, היא מפרטת, בוודאי יחשוב שהוא צופה בקבוצה של מאזוכיסטים.

"בחום של 30 מעלות ויותר שוכבים אנשים, לבושים בטרנינג, במכנסי קליעה מברזנט, שני סווצ'רים, מעיל עור מיוחד לקליעה. הזרוע קשורה ברצועה עם כפפה, המחוברת לרובה. וכשיורים כואב נורא בכתף, לפעמים ברגליים, או בגב – תלוי במצב הגוף. במצבי עמידה וכריעה הכאב הוא בלתי נסבל. למרות החום, הזיעה והכאבים, חייבים להיות מאוד מרוכזים. לדלות מן הגוף הלוהט את כל קור הרוח האפשרי ולנסות ולהתמיד באותה התנועה שהביאה את הכדור בול לתוך המטרה.

אוסף של פרטים קטנים

"זה ספורט של משוגעים", אומרת זארה, סרן בצה"ל המחזיקה בתואר האליפות כבר ארבע שנים ברציפות. בשנים הארוכות שהיא בענף, למדה ש"ההצלחה היא אוסף של פרטים קטנים, הצריכים להשתלב זה בזה, כדי ליצור את המצב האידאלי. אם תאכל לפני תחרות תרגיש כבד. אם תצום, תקרקר לך הבטן ותוציא אותך מן הריכוז. אם לא יהיה לך כושר גופני, לא תוכל להישאר לאורך זמן במצב הבלתי טבעי של עמידה או כריעה. ואם כבר התמזל מזלך ופגעת ב'בול' הנכסף – לך תשחזר את אותה תנועה שהביאה אותך אל ההישג הזה. את המסלול שעברה היד, זוית הראש. לך תאתר היכן הנחת לפני שניה את מרכז הכובד שלך.

"עשירית מ"מ של תזוזה לכאן או לכאן – זה בדיוק המרחק שבין הבול לבין הפיספוס. כל לחיצת הדק יכולה להטיס את הכדור למקומות שאסור לו להגיע. הגוף צריך להיות רפוי ולמוח אסור לחשוב מה עושים האחרים – ומה עושים עם תיסמונת הכדור הראשון, שמתבטאת בד"כ בדופק מהיר, חיוורון בפנים, וברכיים רועדות.

"במיוחד, מרגישה זארה, כששוכבת לירך סגנית אלופת העולם. לכי תשכנעי עצמך שגם לה רועדות הברכיים... תופעה שיגרתית בקליעה, הם אלופי עולם ש'מאבדים את המכנסיים', שמתווירים ורצים להקיא באמצע תחרות."

כחכרה בקהילת "משוגעי" הקליעה, יש לה אמונות תפלות קטנות. כמו צ'מפי, הבובה המדובללת שהולכת איתה לכל מיטווח; גרב כחולה ותכלת שגורבת בתחרויות. "גרבתי אותן בטעות באחד הימים המוצלחים שלי, ומאז זה נדבק בי", היא מחייכת.

מלחמות קטנות

לפני כל יריה מושכת בקצה השרוול, תנועה בלתי רצונית שפיתחה, בעקבות יריה מוצלחת. בתחרות באוסטריה, לפני כשלושה חודשים, שברה את שיא ישראל וזכתה במקום השלישי. "כרעתי על הרגל, יריתי וקיללתי והכדורים קלעו בול". יש גם התפרצויות בכי, או אקורד שהתנגן בפנים ויצא החוצה בשירה. כל אלו המלחמות הקטנות שהיא מנהלת עם הלחצים המעיקים.

כשנתיים האחרונות היתה בודדה בצמרת, לא היה מי שיסכן את השגיה. כדי לא לאבד את האתגר, התחרתה בליגה המעורבת לגברים ונשים וזכתה במקום השני ברובה אויר. "זוכרת שהתחלתי את התחרות עם כדור רע, היא מספרת. התחלתי לשיר את 'התקווה', ואז באו הבולים הרגילים"!

בת, 15, בעת שיעורי גדנ"ע בביה"ס "ברנר" בפ"ת, הגיעה גילה זארה למיטווח. הבנים בכתה ניפחו את החזה ותפסו בעלות על הספורט הזה. אחרי הכל, מה יותר גברי מרובה FN הפולט כדורים למטרה? גילה ובנות אחרות בכיתה, התמרמרו על השחצנות הגברית. ברגע ההוא נולד האתגר הגדול: להוכיח לבנים מה שוות הבנות. האתגר הוביל אותה לחוג של הגדנ"ע, שם שילבו ירי ספורטיבי בירי צבאי.

הסביבה הקרובה מפרגנת

שנתיים לאחר מכן החלה לתחר במדי הפועל פתח־תקוה. מה שהחל כתחביב נעורים, הפך ל"סוג של התמכרות". אוהדים נלהבים אינם ממלאים את היציעים בתחרויות. הספורט הסולידי הזה, זוכה לעיתים רחוקות להתיחסותה של התקשורת. הסביבה הקרובה מפרגנת לה. בעיקר החברים הקרובים ואחותה.

מאמה התייתמה לפני כשנתיים, מאביה – קודם לכן. בעתות המשברים הקשים בחייה, נאחזה בקליעה בכל כוחה. גם כשלא הצליחה להתרכז ממש, לא נטשה. נשארה במסגרת. הקליעה, לדבריה, הוציאה מתוכה את אותן תכונות שאינן מאפיינות אותה בחיי יום־יום. כמו שמכירה את עצמה, היא טיפוס מאוד לא רגוע, רגשני, אימפולסיבי אך חסר אמביציות. מי שרואה אותה במיטווח, מתקשה להאמין שאכן זו אותה בחורה.

הקליעה עבורה משהו שאי אפשר להפסיק. "זה כבר בדם", היא אומרת. לפני שלוש שנים חלתה ואושפזה בבי"ח. בשבת בבוקר הוציאה את האינפוזיה מהיר ונסעה לתחרות. "החברים, לדבריה, אוכלים איתה ביתר את הקליעה". בימי שישי מחזירים אותה הביתה, בדיוק בחצות, כדי שסינדרלה של הקליעה, תקום רעננה ועירנית למחרת.

כשיש נצחונות ושיאים חדשים, מביאים עוגה, וטורחים לספר לכל מי שלא מעודכן שיש פה עסק עם אלופה.

כשהיא מכירה חברים חדשים, היא לא מציגה מיד את כרטיס הביקור שלה. "הקליעה נתפסת כענף גברי," היא מסבירה. "אנשים שרואים אותי מחוץ למיטווח, מאופרת, מטופחת, מתקשים לזהות אותי. במיטווח אני נראית כמו איש חלל".

ספורט לא יציב

לפחות פעם בשבוע, מתאמנת בבית "על יבש". שיטת אימון מקובלת ביותר בענף. מתעמלת פעמיים בשבוע, כדי לשמור על הגמישות והכושר. בתחרויות "כל כדור זאת מלחמה", היא מסבירה.

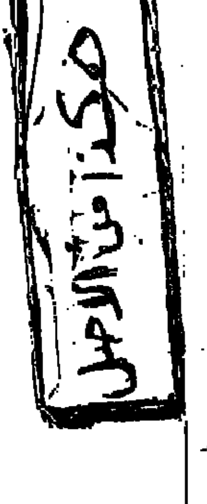
יש כאלה שמונים את הכדורים. היא לא מחשבת את התוצאה. הפעולה הזאת מכניסה אותה ללחץ. "גם כשאני מרגישה ש'דפקתי את הסט', צריך להמשיך הלאה. אם לא שיא אישי, לפחות לעזור לקבוצה. הקליעה זה ספורט לא יציב, היא מרחיבה. לפעמים יש ימים רעים, לפעמים זה חודשים. אחרי שיאים יש נפילות, כי הציפיות עובדות באופן פסיכולוגי. העקרון – להתמיד, לגייס את קור הרוח והמשמעת העצמית".

האתגרים אינם נפסקים. כל שנה עובדים מחדש, כדי להגיע למינימום שקבע האיגוד כדי להיכנס לנבחרת.

"עכשיו, היא אומרת, מתחילים לראות את האור בקצה המנהרה. פתיחתו של המיטווח החדש בהרצליה, הולידה תקוות רבות לקידום הענף. "המיטווח החדש, הוא חלום שהתגשם, אומרת גילה. "איך אמר יו"ר האיגוד: אנחנו לא יחפנים יותר.."!

מתי כל זה יגמר עבורה? – "אולי כיום שבו הידיים יחלו לרעוד מזיקנה" ■

גילה זארה: "כמו איש חלל" (צילום: עדי אבישי)

בקר וגראף על בולי סיאול '88

לקראת אולימפיאדת סיאול, שתתקיים ב־1988, מנפיקה עתה דרום־קוריאה שני בולים חדשים עם דיוקניהם של "ילדי הפלא" של הטניס הגרמני, אלוף ווימבלדון בוריס בקר ושטפי גראף.

כן הופיעה עתה צמדת־זכרון, ארבעה בולים, ועליהם דמויותיהם של איוון לנדל וקים לו סין.

אליעזר בן

קבוצתו, הלייקרס, מגמגמת בעסקיו הפרטיים של קארים יש קשיים ונפוצו שמועות על אפשרות של פשיטת רגל. עתה הוא גם נתבע לשלם 20 אלף

דולאר פיצויים לגברת אחת הטוענת כי גרם נזקים לבית שהשכירה לו תמורת דמי שכירות חודשיים בסך 3800 דולאר, באזור היוקרה ברנטווד, בלוס אנג'לס.

בכתב התביעה נגד קארים וחברתו־לחיים הדוגמנית צ'ריל פיסטונו, נאמר כי הם צבעו

הקרב על שם חדש

רוברטו מדינה, מתאגרף אמריקני במשקל קל, אלמוני גם לרבים מחובבי הספורט בארה"ב – קיים את הקרב הקשה ביותר בקריירה שלו נגד ברנש אחד ושמו ג'ון גארסיה. בימים אלו ערך את הופעת הבכורה שלו בזירה מאז שוחרר בקייץ מכלאו.

מדינה, הידוע למשטרה בשמו המושאל (יש אומרים שם כסותו) ג'ון גארסיה, נעצר ונכלא מיד אחר קרב שהועבר בשידור בטלויזיה ביולי '85. גארסיה, דברן גדול, איש רחוב ידוע בקולוראדו, מחזיק בשיא של 60 מעצרים ומאסרים על פשעים קטנים כמו גניבת מכוניות, פריצות, זיופים וכיוצא בזה. יותר מתשע שנים בילה בכלא.

עתה, כשהוא מנסה לפתוח דף חדש בחיין הכרין – והתקשורת האמריקנית "חגגה" על חשבון ההכרזה הזאת: "הוא (גארסיה) לא קיים יותר". מדינה החליף שמו באורח חוקי. השם – מתוך תעודת זהוי שמצא ברחוב, לדבריו... "החיים, לעתים קשוחים מאד לכמה אנשים. אני למדתי זאת בדרך הקשה", אמר.

תביעה נגד קארים

הצרות באות בצרורות על קארים עבדול ג'אבאר.

בירוק את חדר השינה בבית והתיזו טיח בחדר העבודה. כן נגרמו נזקים לשמשות ולכמה דלתות. קארים ונערתו התגוררו בבית שנתיים, לאחר שביתו של הכדורסלן המצויין נשרף.

"היה זה בית יקר מאד ויפהפה ואתם ציירתם על הקירות כמו תינוקות בגן. אילו ילדי היה עושה זאת, הייתי שובר לו את היד", אמר פרקליטה של התובעת במהלך הדיון המשפטי. ג'אבאר טען כי ביקש לבצע כמה שינויים לנוחיותו ועל חשבונו. "הפרשה לא היתה מגיעה לעתונות אילמלא היה מדובר באישיות חשובה כמו קארים", השיב פרקליטו.

היונה מבארצלונה

הועדה המארגנת של אולימפיאדת 1992, בברצלונה, שיגרה בימים אלו לאמצעי התקשורת בעולם, ברכות לשנה החדשה. כרטיס הברכה מעוצב בידי אמן ובו נראית יונת השלום הנושאת במקורה חמש טבעות שלובות – הסמל האולימפי – במקום ענף עלי זית.

הברכה אומרת: "השמחה של '86 (לרגל בחירת ברצלונה כמארחת) מסמנת את את העתיד ל־'92".

למטה: הסמל הרשמי של משחקי 1992.

בעתיד: ארה"ב נגד אירופה

יש גביע דייויס לנבחרות לאומיות של גברים ויש גביע הפדראציה, המקביל, לנשים ויש גם גביע וויטמן – הנקרא על שם הייזל הוצ'קיס וויטמן, ארבע פעמים בעבר אלופת ארה"ב. יורשותיה הבטיחו כי הגביע ימשיך להיות "עסק אמריקני", כשזכו בו בלונדון בנצחון חלק 7–0 על הבריטיות.

זו הפעם השמינית ברציפות שגביע וויטמן מגיע לידיים אמריקניות. עתה מדברים על שינוי באופי הטורניר: לא עוד ארה"ב נגד בריטניה, אלא ארה"ב נגד אירופה, ואולי אף נגד שאר העולם. אלא שלרעיון יש מתנגדים, לפי שעה. את ארה"ב ייצגה נבחרת טניסאיות צעירה – לא היו ביניהן ה"כבדות" כריס אווארט־לויד או מארטינה נאוורטילובה. רק דור ההמשך.

בתצלום של א.פ. – הטניסאיות האמריקניות והגביע. מימין: המאמן מארטי ריסן, אן ווייט, אליז בורגין, סטפאני רי, בוני גאדוסק וקאתי רינאלדי.

קפצית ביתית "מטריפה" את ארה"ב

השגעון החדש המגיע עתה מארה"ב: "מיני טרמפולינה". בעברית: "קפצית־זוטא". החלו להאתמן עליה טייסי החלל, האסטרונאוטים – כחלק מאימוניהם לקראת טיסותיהם בחלל. התכלית: להתרגל למצבים של חוסר משקל. ראו כמה יזמים והתלהבו. התוצאה: קפצית בקוטר של 102 ס"מ, שווה לכל נפש. טובה לזקנים וגם לצעירים. מציבים אותה בסלון או על הדשא בחצר – ומנתרים. אימון רגיל עשוי לכלול 150 קפיצות לשיפור הכושר הגופני. מי שכבר נתנסה בזה טוען כי התמורה שחלה בגופו – נפלאה. מרכזי ספורט, בתי ספר ואפילו משרדי ממשלה אחדים, בהם יש חדרי כושר, רכשו כבר ציוד כזה. אימון רגיל, בסיסי, נמשך 30 דקות.

מחיר קפצית כזו: 225 ש"ח (לפני מסים).

